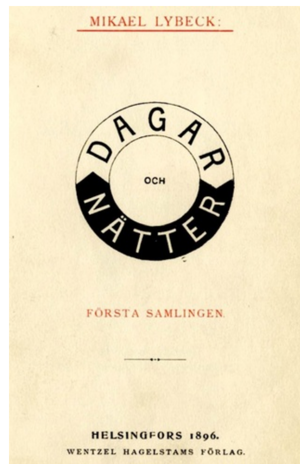

MIKAEL LYBECK:

DAGAR och NÄTTER

FÖRSTA SAMLINGEN

---------- HELSINGFORS 1896, AKTIEB. F. TILGMANNS BOK- OCH STENTRYCKERI.

Första tusendet.

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna första del är allt som utkom. Verket har hämtats från **Nationalbiblioteket i Helsingfors**. Det anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i december 2013 av Bert H.

Till Månen,

literaturens högre gynnare.

Är det icke så coutumen föreskriver?

Tyngre vägande skäl för denna min

tillegnan, äger jag inga, ty dagar och nätter

bero ju icke af dig, högtärade. Och dock

är det sant: du är en vän af den skönaliteraturen, låt vara en mycket kritisk vän.

Vi två ha visst aldrig förstått hvarandra.

Jag har mött dig i lifvet och jag har

mött dig i bok; alltför ofta i bok, ty du

är i böcker bevandrad. Jag har anat

ditt hvita ljus i ord och handlingar --

gif akt! . . där ha vi månskenet från i

går. Ja, du har mycket på ditt

samvete -- se till, att du icke bleknar totalt,

när den stora räkenskapsdagen är inne!

Jag hoppas vi ännu någon tid må

kunna betrakta hvarandra

med vänskap och högaktning

Författaren.

DAGAR och NÄTTER.EN SAGA FRÅN VIKEN.En smal, buktig fjärd vik skär djupt in i låglandet. Al och

videbuskar, rönndungar, samt en eller annan hägg, stå i sluten krets omkring den, med ett bredt, rödbrunt fält emellan sig och vattnet, där säfven först tar vid och sedan vassen. Vendelroten, som icke har galoscher, håller sig försiktigt på det torra, höskallran vågar sig längre ut. I lär och där en ensam hvit eller gul blomma på den fuktiga löten; endast några få stri-piga tufvor bära dem i klunga, och stjäl sig

sen vindpust in mellan trästammarna, vädrande i den varma, ångande luften, så nicka och vinka de församlade åt sina spridda anhöriga, hvilka nicka och vinka tillbaka: »ja. ja . . . ni se ju, att vi komma!»

Grupper af vasstrån vada ut till knäna för att bättre ge akt på det lif, som växer och rör sig i grannskapet. Spindlar trassla in deras bruna vippor i sina nät. Små, ljusblå sländor hvila sig med skälfvandc vingar på deras blad, lämna dem, hänga orörliga i luften en stund och söka sig sedan åter fotfäste. Giriga humlor loda djupet af hvar blomkalk, gräshopporna klättra ovigt på sviktande stjälkar eller kasta sig lättsinnigt ut i luften i en båge. Myggen drifva som små moln i skogsbrvnet, och dumma, grönglänsande flugor flytta sig brådt och planlöst från ställe till ställe. Högt öfver altsammans lyser och hettar solen från en blå himmel.Från vikens midt. där naten växer tätast och frodigast, styr en ensam mört med bestämda, ifriga fenrörelser kosan in mot grundvattnet. Den ger sig icke tid till af-vikelser, den vågar icke stanna, huru frestande det än vore just nu, när några flyg-mvror drunkna i närheten. Dess runda, röda ögon äro vidgade och utstående af endast en känsla: förskräckelse. Så rusar den framåt i jämn, ihållande fart. När dess egen skugga aftecknar sig mot den ljusa sanden utanför vassarna, glider den sakta och ljudlöst in mellan rören, in under alger och fjolårets säf, som halfrutten flyter omkring rundt de slcmmiga stenarna. Strax borra sig tre spiggar blixtsnabt ned i äfjan, stå nästan pä hufvudet, men höja sig åter långsamt och värdigt, med taggarna utspärrade. Djupt inne i skuggan hvilar efter middagen en gädda — profilen är lätt att känna. Några löjor ila förbi i hastiga vändningar . . . ganska riktigt, ett abborr-par närmar sig, tungsint och mätt. Gäddan vaknar till medvetande och börjar röra sina fenor, dock utan att ändra plats eller ställning.

Nu kan mörten icke längre beherska sig. Den öfvervinner sin rädsla för några af grannarna, gör ett kort, undersökande slag ut till vasskanten och återvänder. Två små-gäddor och ett stim fiskvngel ha under tiden infunnit sig, abborrparet är fortfarande apatiskt. Då påkallar mörten uppmärksamhet genom en oväntad knyck, så att sidorna blänka; det är ett tecken åt de öfriga, och snart böjer och buktar sig hvart strå, som är i vägen Skaran tränger sig fram till en öppen, af starrgräs kringvuxen fyrkant — gäddan ensam blir kvar; hettan och matsmältningen ha gjort den fullkomligt slö och likgiltig.

Om det är sant, hvad man befarar, så står lifvet på spel, det inse alla. De ligga stela och orörliga, alldeles nära bottnen.Till all lvcka härrör olycksbudet endast från en broms, som mörten för en stund sedan nappat efter — en stackars broms, som blåst i sjön där ute i vikmvnningen och som därvid surrat något om, att noten kommer. Det är altsammans. Visserligen påstås det att den, som flyger, kan se; men ännu tyder ingenting på en så stor fara. Och kanske var det endast en blindbroms, förmodar den ena af abborrarna.

Med ens skjuter gäddan in sin slanka, fläckiga kropp som ett votum i rådplägningen. Det sker på ett mycket burdus och öfvermodigt sätt, hvilket ökar oron. Dessutom är den så svår att förstå, på grund af sin långa, framskjutande underkäk, och en munfull fiskyngel gör den för tillfället nästan obegriplig. Men snart bli de alla

varse detsamma: små, gungande vågor följa hvarandra in mot stranden. Och det är icke vinden, som vändt sig!En ålunge och ett tiotal abborrar anlända i zigzaglinjer, uppskrämda och tydligen jagade. Af dem är ingen upplysning att vänta, de rusa förbi som galningar, hit och dit, för att söka sig gömställen. Emellertid stannar ålungen bakom en sten — den känner sig alls icke hemmastadd, men saknar ord för sina känslor. Den söker ordet panik. Tänk er en ålunge, som söker ordet panik!

Redan för en stund sedan förnams ett underligt sorlande pä afstånd; en hel här af fiskar var stadd i vild flykt inåt, men vände om. Två löjor kasta sig öfver de närmaste hindren. Hvad de sågo, vet ingen, ty de försvunno strax som en blank strimma och drogo många efter sig.

Alt liera flyktingar. En ordnad öfver-läggning är icke mera att tänka på, hvarförenhvar af deltagarena beger sig af i smyg, utan att ens antyda hvart eller huru. 1 detsamma ser man skymten af en stor, ljusgrön gädda, som gör cn lof uppe i grundvattnet. Den mörka ryggen blir synlig ofvan ytan, stjärten slår ett slag, som skrämmer ynglet nästan på det torra, och vassen delar sig i en bugande rågång — ryggen försvinner. Numera råder intet tvifvel: noten kommer!

Instängda, bortkomna främlingar, som aldrig förr lämnat fjärden, leta efter en utväg mellan stenar och strån. Ändrar någon af dem riktning, så följa de öfriga oförtöf-vadt, pä god tro. Idarna göra höga luftsprång och öfvertaga ledningen, hvarpå alla de större fiskarna — de, som blott hitta eller hinna ur återvändssund och snår — störta sig blindt mot faran, tvärs öfver viken eller snedt utmed notartnarna, där småfisken kilar igenom i mängd Några fastna för ettögonblick, sprattla och vrida sig, andra kastas tillbaka. Man ser hvita bukar och utspärrade gälar, ett virrvarr af rörelser, flykt inåt, flykt utåt, vattnet nästan skummar kring telncn, som rycker och stramar, medan vassen knastrande brister under tyngden af tjocka stöfvelsulor och ropet ljuder öfver sjön: »seså . . . dra in det sista!»

Alt har skett hastigt, otroligt hastigt som det tyckes.

Men icke länge därefter tittar mörten fram ur ett hemligt smyghål, där den delat utrymme och stundens ångest med ålungcn. De våga ännu icke röra sig, utan stirra endast på hvarandra i stum undran öfver huru alt gått till. Småningom växer någonting dunkelt inom dem till alt klarare medvetande: när olyckans maskor ha ett visst mått, är det nog så lyckligt att höra till de små.Ålungen styr varsamt kosan ut mot djupare vatten; den senterar icke sällskapet. Men mörten stannar kvar för att hämta sig och för att tänka.KUNGEN

OCH

KASTELLANEN.Ett af de höga, hvälfda slottsfönstren i ambassadörernas sal är öppet mot parken, där morgonsolen glittrar i daggen på gräsmattorna. Med armbågarna stödda mot nischens sammetstäcke, och en god, stark havanna i munnen, betraktar kastellanen eftertänksamt den präktiga utsikten. Till vänster framskymtar ett parti af floden,

e själf efter på kartan: riket ligger inom föreställningarnas område, nära gränsen till det omöjliga.med bryggorna, och till höger, ofvan tränas kronor, den på bärgssluttningen anlagda delen af staden — kyrktorn, fabriksskorstenar, tak — längre borta håller en blåaktig dimma på att försvinna. Altsammans är ju honom mycket väl bekant, nästan altför bekant, men har i dag likasom ett nytt ljus öfver sig.

Endast en gång har han höjt sin röst och ropat åt de bredbenta, mätta och sysslolösa karlarna, som stå i klunga nedanför på sandgången:

»Påminn de andra om, att de lämna oss i fred, som det beslöts . . . jag tänker han vaknar snart, gamlingen».

Efter att tillräckligt ha njutit af landskapets behag, drar kastellanen öfverkroppen in tillbaka, ser på sitt ur, tar fram en stor nyckelknippa och går med makliga steg genom en lång räcka af salar, alla toma. Så viker han af åt höger, passerar lifvaktens rum— ingen människa synlig — jourhafvande officerens — tomt äfven det. Där stannar han emellertid, tänder cigarren, som slocknat, och öfvcrläggcr med sig själf, samt stänger därpå och reglar alla dörrar, utom en. Sedan tar han af sig sin galonerade rock, hänger den pä en knagg och slår sig ned nära

eldstaden, med blicken djupsinnigt riktad mot skospetsarna.

I denna ställning sitter han fortfarande kvar, när en klocka ringer och en späd, vresig röst ropar någonting. Ingen lystrar. Ännu ett rop — samma graflika tystnad. — Hastiga steg öfver golfvet i det angränsande gemaket, med afbrott, när ljudet drunknar i mattorna — något stötes omkull med ett svagt buller, klockan ringer ånyo, steg ånyo

— kungen står på tröskeln.

Det är icke en sagornas kung med krona, äpple och spira, utan en kort, gulblek, upp-retad licrrc, ined flintskalle, sma, närsynta ögon och gråsprängda whiskers. Ilan har stannat alldeles tvärt, af pur förvåning; nedre käken darrar, medan händerna småningom knytas så hardt, att knogarna hvitna. Kastellanen lyfter hufvudet en smula och nickar fryntligt godmorgon.

Nickar godmorgon!

»Hva — hvad betyder . .?»

Kastellanen blåser ut cigarröken i en serie lätta ringar, innan han svarar:

»Du är sent i farten som vanligt . . . kanske borde jag säga farbror till dig, eftersom du är nitton år äldre?»

Värkan häraf är öfverraskande. Kungen segnar maktlös ned på en stol invid väggen och för vänstra handen ett par gånger öfver pannan nedat nacken. Ögonen stå vid-

aröppna. Slutligen mumlar han med fullkomligt förändrad, slö och entonig stämma:

»Hvar är Jean, hvar barberarn . . . och alla de andra?»

»Det är sannerligen mer än jag vet. Troligen någonstans här nere, eller hemma hos sig.»

Kungen reser sig mödosamt och säger ined ett innehållslöst leende:

»Jag förstår ingenting, rakt ingenting. Jag är säkert sjuk» — han gör en förbindlig handrörelse — »var god, underrätta vakt-hafvande . . .»

»Vakten? Pyh» — igen några rökringar

»bäst att livar och en är sin egen vakt. Seså, inte är det någonting att skrika åt.»

Kungen har plötsligt lyft båda armarna öfver hufvudet och sprungit fram midt pä golfvet, men kastellanen häjdar honom med en varnande gest, i det han samtidigt pas-sar på att flytta sin stol framför den enda oreglade dörren — den, som nyss öppnades.

»Nej, nej, käraste» — säger han härunder bekymrad — »inga åtbörder, jag är ju sju gånger starkare, kan du väl förstå. Låt oss bara talas vid.»

»Ska jag . . . ska jag konversera med min . .?»

Kastelianens min är beskyddande blid och leende.

»Ja, just det ska du, farbror lilla.»

»Oh, det är nedrigt!»

»För all del — nej, nej, bry dig inte om att bräka med låsen, det lönar sig inte! Alt är stängdt, begriper du. Och på gården ... ja, du är säkert inte rädd för stryk, för det har du aldrig fått, men . . .»

Blickarna ntöta hvarandra.»Hå — de kunde kanske skratta åt dig, och det är ibland nästan lika obehagligt. För resten kan du lita på, att det ha vi gjort förut, men nu skulle det nog ske midt i ansiktet. Och det är värkligcn obehagligt. — Eller hvad menar du?»

»Alt detta är nedrigt, säger jag, afsky-värdt! Ofverheten är af Gud — det är en synd mot den helige ande.»

»Bästa farbror: dumheten är en synd mot den helige ande, och det här är inte dumt, det. — Ja, det är rätt, sätt dig

och var förståndig!»

Kungen vaggar af och an på stolen, med hufvudet gömdt i händerna, medan stora tårar droppa ned mellan de smala, ringprydda fingrarna.

»Jag är galen. Jag är tydligen galen. Och ändå har jag varit så klok!»

»Nå, måttligt, måttligt! Men alt ska ju ha sin tid. I självfva värket är sakenmycket enkel — det fins ingen öfverhet mer, ser du.»

»Ingen öfverhet! Hvart har då den tagit vägen?»

Kastellanen nickar förtroligt och hviskar:

»Den har tagit slut, farbror lilla.»

»Men jag fins ju kvar!»

»Åh, det betyder ingenting.»

Det svaret kräfver ovilkorligen tystnad, och tyst är det, så att man genom de gamla, tjocka murarna kan höra en skrattsalva nerifrån parken.

»Ta nu saken praktiskt, så ska jag vara snäll mot dig. Här har jag tåligt väntat i nära tre timmar, för att få ge dig en fin vink om förändringen. Jag åtog mig uppdraget, när ingen annan gaf sig tid . . . dessutom tycka de att jag har ett så bra sätt. Inte sant? Du får nog senare noggrant besked, bara du väntar. Tacka mig, att du har fått sofva så här länge.»»Hur i Guds namn är detta möjligt? Och hvem har hittat på det?»

»Alla på en gång . . . alla på en gång; det är just hemligheten. Men sådant händer sällan i värkligheten.»

Kungens blick klarnar.

»Tänkte jag inte det ... en liten saga, ett skämt!»

»Nåja, om du så vill kalla det. Men som nu vi två höra med till sagan, så få vi alt lof att rätta oss därefter. Så är det ju med alla människor.»

»Går det då inte an att ändra t. ex. slutet? Jag har ju trupper, vet jag. Och jag ska förlåta er allihop.»

»Pvh, trupper — inte fins det mer några trupper. Finner du inte det fiffigt, farbror?»

»Ämna ni försöka inrätta er utan mig?»

»Inrätta? Inte ämna vi inrätta någonting. Vi bara afskafla. Pengar och värdigheter ... vi ge tusan i pengar. Vi kommaatt afskafta pengar. Vi komma att afskaffa alt möjligt. — Men ännu en sak: med hvad har du tänkt att försörja dig?»

Vägguret slår tolf klingande slag.

»Hör du inte att jag frågar, med hvad du tänker försörja dig?»

»Inte har jag tänkt någonting.»

»Det är sant. Men det kunde du just roa dig med ibland, jag menar på mellanstunderna. Hvad kan du? . . knäpp västen riktigt, det syns nog, att du själf har klädt på dig.»

»Oh, jag är en gränslöst olycklig människa!»

»Prat. Du är en gränslöst vanlig människa, helt enkelt. Det är du, farbror. Men du kan ju språk, eller hur?»

Tystnad.

»Ska jag nödgas fråga allting två gånger? Kan du språk?»

»tKungen ler bittert.

»Ja — jag kan språk.»

»Godt, dä reder du dig tils vidare. Du får börja ge lektioner. Det var en ypperlig idé!»

»Jaså — en ypperlig idé. Jag ska då inte hållas fången?»

»Ingalunda. Jag ska strax öppna för dig, eftersom du är förståndig. Jag sa just i morse åt de andra: låt mig hållas . . . jag känner gossen, jag! — Men så måste du lofva mig, farbror, att inte göra dig själf något illa. Det skulle värkligen smärta oss innerligt . . . och det är inte meningen.»

»Jaså, det är inte meningen. Och jag får aflägsna mig nu, om jag vill?»

»Hjärtans gärna, farbror. Seså — vägen är fri. Stora utgångsdörren i vestibulen är tung att få opp, men kanske du orkar Det är för resten lite synd om dig, men du blir nog van snart. Det är vanan, som ska göra det, ser du.»Kungen hör icke hvad han säger, utan snyftar våldsamt.

»Och alt detta just nu, när jag skulle kunna regera!»BARNEKOW.Barnekows död har af de flesta tillskrifvits ett olycksfall. Några ha vågat ställa händelsen i samband med hans hustru. När jag här talar om henne, kallar jag henne hustru, jag också, ty så kallade han henne alltid själf. Lagligt vigda voro de ickc.

Jag var den tiden en af dem, som bygde järnvägen norrut. Linjen gick förbi Barne-kows bruk, och vi blefvo både bekanta och vänner. Det senare var en utmärkelse, som vederfors endast ett fåtal.Mot mig var han frän början något mindre sluten än mot andra. Kanske därför, att jag låtsade icke märka yttringarna af hans stora egendomlighet — jag hade ju hört talas om honom förut. Kanske äfven af annan orsak. Man ville i allmänhet hälst vara i fred, och hvad mig beträffade skulle han få vara det.

När han yttrade sig, väntade han att bli förstådd genast och helt och hållet, oaktadt sitt alltid knappa, på tu man hand ofta högst besynnerliga sprak. Det var ibland en värklig ansträngning att gissa sig till hvad som låg gömdt bakom orden. Blef det en omöjligt, satt han tyst, synbart upprörd; hvarje närmare förklaring var för honom svår att afgifva, i all synnerhet om det gälde någonting af djupare inre värde för honom själf. Ja, dä satt han vanligen tyst, nästan misstänksam, utan att på länge kunna öfvervinna sin förlägenhet. Han förutsattealtför ofta hos andra en samstämmighet i tankegång och känsla, som kunnat möjliggöra full klarhet, trots förbehållsamheten. Sådana voro mina första intryck. Dessutom funnos för honom så ovanligt många förhållanden, hvilka oskärades af att iklädas en orddräkt, som blottade för mycket. Men jag vande mig tidigt att möta honom på de hemliga vägarna, och vid hvarje sammanträffande väkte han alt lifligare mitt intresse, jag ville komma honom nära — och jag tror att jag lyckades.

Därför känner jag det nu som ett slags plikt att meddela, huru jag fattar sammanhanget. Det kommer med skäl att väcka förundran i vida kretsar, att han, som var rik och icke olycklig, sj&lfmant skulle ha tagit steget ut i det stora mörkret — drifvits därtill? Dock tror jag att denna min uppfattning måste delas af alla, som läsa den sannfärdiga berättelsen om mitt sista samtalmed Barnekow. Jag offentliggör den för lians hustrus skull. Att hon är oskyldig som en Guds ängel, det vet jag; att hon i hans lif var lifvet, anade jag länge.

Stackars kvinna! Innan hon flyttade tillbaka till sitt land, lät hon mig genom några få ord förstå, huru tröstlös framtiden tyktes henne. Och här gjorde man sannerligen intet för att lätta bördan. Tvärtom. — Det är ju mycket vanligt att fälla domen öfver dem, som icke kunna försvara sig.

Jag bodde denna tid i en provisionclt uppförd byggnad vid linjen — två rum och kök — ett mera komfortabelt hem, än hvad vi ingeniörer ofta få nöja oss med. Jag hade lyckats göra inredningen treflig — jag säger det själf; stadiga trämöbler, gjorda efter min egen ritning. Här och där några draperier — bondväfnader, enkla och harmoniska. Barnekow hade fin smak ochöga för dylikt; han tvkte om mina anordningar och trifdes.

Nästan hvar gång han reste in till staden, vek han af fran allmänna landsvägen för att se efter, om jag tillfälligtvis vore hemma. Däremellan kom han ofta till fots, och dröjde dä alltid länge.

En dag, när han sökte mig, hörde jag icke hans kända, vanliga knackning. Dessa två, svaga slag med knogen —

det lät ibland som ett diskret litet frågetecken på dörren - voro för honom mycket karaktäristiska. Själf var han ju en stor, stark och bred-axlad nian.

Barnekow inträdde. Jag stod lutad öfver mitt ritbord, med ansiktet mot fönstret, men vände mig genast om. Han nickade åt mig nästan omärkligt, till tecken att jag icke skulle lata störa mig, och steg ljudlöst öfvergolfvet, d. v. s. så ljudlöst de tunga jakt-stöflarna det tilläto. Rakt fram till gitarren — tog ned den frän väggen och satte sig på yttersta kanten af en stol. Sedan var det en lång stund, som om jag alls icke existerat. Endast en gång gaf han mig en hastig blick — en blick, som helt hjälplöst bad om ursäkt för de breda vattenspår hans stöllar lämnat efter sig. Det var nämligen på senhösten, och regnet slog ihärdigt mot rutorna.

Jag har kanske glömt att omnämna, att Barnekow var en af de mest musikaliska människor jag någonsin påträffat. I lan spelade ytterst känsligt. Helt och hållet sin egen lärare, brukade han försvara sig mot mitt beröm med att det alls ingen konst var — »jag kunde strax». Men som alla värkligen musikaliska personer, var han långt ifrån alltid i stämning; det gafs till och med tider, då äfven den svagaste tonplågade honom. Det sista har jag hört sägas af andra, men så var värkligen fallet med Barnekow, och jag berättar alt så enkelt och naturligt jag kan.

Han satt nästan alldeles orörlig och stämde strängarna. Jag fortsatte med min linjal, jag — förstod att han hade någonting på hjärtat, men äfven att det skulle kosta honom både tid och ansträngning att få det sagdt. Godt . . . här skulle tigas i kapp. Han hörde ju till de få människor, som alla gärna göra till viljes.

Jag såg emellanåt oförmärkt pä klockan och räknade minuterna — tio — femton — aderton . . . Då ladc han plötsligt ned gitarren öfver knäna och sade mycket allvarsamt:

»Jag talar nu inte om vädret.»

»Nej, nej, hvarför skulle du det ?»

Han smålog, och vi höllo båda beskedligt till godo med inledningen.»Hör du», sade han därpå — »ska det inte bli farligt för mig att vara så lycklig som jag är . . . eller hvad tror du?»

Jag svarade afsiktligt med mycken vresighet :

»Att du är tokig!»

»Rätt gissadt. Det är min åsikt också.»

Öfverraskad af tonfallet, fixerade jag honom, men han såg åt sidan.

»Hvad menar du, Barnekow?»

»Låt oss lämna det där. — Ja, du vet väl inte, att hon har kommit tillbaka.»

Om jag nu bedt honom vara god och upplysa mig om, hvem det var, som kommit tillbaka — jag hade sårat honom ofantligt. Men jag behöfde icke fråga, och jag antog som vanligt, att meddelandet icke finge tagas efter bokstafven.

»Var hon . . . länge borta?»

»Nej.»»Glad tid, hvasa?»

»Nej . . . å-ncj! Men jag önskade själf förändringen. Jag har allvarsamt varnat henne för att ta all makten af mig . . . såframt hon inte vill ledsna vid sitt påhäng. Ilon skrattade, du! Hon är så stark.»

»Och kall?» Jag ville reta honom, fa honom i farten.

Hans ansikte lyste af ifver.

»Tror du? Tror du det värkligen . .?»

»Hvad vet jag.»

»Åh, du vet nog. Kall! Ja, det tycker du, som aldrig pröfvat kylan.»

»Nu ser jag att du är olik dig, Barnekow.»

Våra ögon möttes; så vände han sig mot fönstret.

»Det kommer af annat.» Och han tillade brådskande:

»Jag bad henne nyligen att lämna mig, utan att kunna yppa hvarför. Få se, kanskeat dig. Dessutom känner jag folks miner, gemena miner . . . och hur modig hon bjuder till att visa sig.»

»Nå?»

»Hon sökte min blick så länge, tils hon fångade den, och då höll hon den fast.» — Här teg han. — »Så undrade hon stilla, helt stilla, hvem af oss, månne, som bättre skulle reda sig utan den andra?»

»Och du?»

»Ingenting. Jag har det ju så bekvämt, jag . . . och kan inte skona henne. Ta emot den största gåfva, som lifvet ger en . . . efter formulär — aldrig!»

Han lyssnade noga till tonen ur en högt stämd sträng — vred på skrufven och lyssnade ånyo, flera gånger. Strängen sprang. Då rykte han till och skiftade färg, hängde skyndsamt instrumentet pa dess plats och urskuldade sig . . . »jag ville det värkligen inte».

m»Nå, vidare?»

»Den brast. Det är ingenting vidare.»

»Jo, Barnekow.»

»Befa rar du något?»

»Du har ju själf låtit undfalla dig . . .»

»Hvad då?»

»Som du vill — jag kan vänta.»

En lång stunds tystnad; han stälde sig med ryggen mot kakelugnen.

»Nej, nej, se inte pä mig! Jag är inte frisk, förstår du; men det måste omsorgsfullt döljas.»

»Inte frisk! Du!» Jag såg visst misstrogen ut.

»Ja, nog har jag muskler. Alls inte värdt att du ställer till handgemäng.»

»Aktar mig nog, Barnekow.»

»Det är rätt. — Ser du . .. ja, hur ska jag uttrycka mig? Inbillningen är ju tanken som stigman, och min har gått för långt, har inte krafter att vända om, är sjuk . . .»»På hvad sätt?»

»Det fattar inte en normal hjärna. Men medge, att jag' hittils har lyckats beherska mig . . . medge det!»

»Var nu inte onödigtvis häftig. Hur yttrar sig det onda?»

»Det är svårt att förklara . . . står så af-skildt för sig, skildt från min öfriga värld och i strid med den. Jag tror ju inte pä spöken, ser inte syner tils vidare, men har ändå likasom ljudförnimmelsen af någonting ofattbart, som lockar eller varnar, jag vet inte hvilketdera. Men jag miiale ha reda på det, däri ligger faran. Och oron växer.»

Blicken hade ett främmande uttryck. Han upprepade ännu en gång: »Du har ju ingenting märkt. — ingenting under hela vår bekantskap?» . . . och lugnade sig först, när jag bekräftade hans förmodan.

»Hvad kan jag göra för dig, Barnekow?»»Detsamma som hvarje läkare, ifall jag skulle radfråga någon af dem: tiga och höra på.» Han gick med hastiga steg öfver golf-vet, af och an.

»Jag ska försöka en beskrifning. Tänk dig, att en döende, som är dig kär som lifvet, med en sista, oerhörd ansträngning vill säga ännu nagra ord, det viktigaste — att du ser hans ögon hjälplöst stirra emot dig, tungan och läpparna röra sig och stelna under fåfänga, förtviflade försök — att du andlös lutar dig öfver honom — och endast uppfangar ett tomt, klagande ljud. Ungefär så känner jag det tidtals, när ångesten är öfver mig. Och ändå är jag ovedersägligen lycklig — ofta.»

»När hade du ångestkänslan första gången?»

»För tre år tillbaka; men svagare. Nu är den mig snart öfvermäktig. Och jag orkar inte mer ge akt pä mig, vara så vak-sam . . . som jag borde. — Vill du höra ännu en omständighet? Kan du tro, jag öfverfalles alt oftare af ett oemotståndligt begär att säga eller göra just det, som jag vet att ögonblicket därefter mest upprör mig . . . hvars följder jag till det yttersta kommer att kämpa emot, ifall det inte då är för sent. Underligt, att ett för sent stundom kan vara ett för tidigt; jag måste nog en gång böta därför med lifvet. Och dä kan du ju minnas, att det där inträffade . . . när jag var som lyckligast.»

»Res!»

»Nej, det hjälper inte. Jag tror det är en spansk skriftställare, som har sagt, att i vissa slag af strider består den största segern i att fly: att fly är detsamma som att segra. Men jag kan inte fly, oron följer med inom mig. Den är ibland som ett mörkt, ogenomträngligt töcken . . . och när ska det skingras? Efter döden?»Hvad skulle jag svara? För resten tvktes han ha lugnat sig; endast rösten darrade, när han fortfor:

»Emellanåt är jag så rädd, så gränslöst rädd. Visserligen tror jag inte, att hon har fattat misstankar — jag tror det inte. Men de kunna ju vakna när som hälst. Nu inser du kanske, hvarför jag velat afleda hennes uppmärksamhet . . . tänkte i min oskuld, att alt ännu skulle kunna gå öfver. Men nej, nej! Och nu har hon kommit tillbaka.»

En stund senare tog han afsked — och jag återsåg honom aldrig mera.

Så snart jag, efter dödsfallet, sammanträffade med hans hustru, gjorde jag henne några frågor, som hon besvarade öppet och utan omsvep. Hon berättade:

— Han satt vid pianinot och spelade, när jag bad honom in till teet. Vi drucko alltid te klockan sju — som ni vet. Utanatt afbryta, nickade han vänligt åt mig. Jag väntade en god stund, stälde mig slutligen bakom honom och lyssnade till musiken. Det var underliga, dystra melodier, som jag aldrig hört förut och som gjorde mig beklämd. »Seså, kom nu . . .» upprepade jag. Han nickade ånyo — och fortsatte. Då lutade jag mig ned öfver honom och trykte skämtsamt hans händer mot tangenterna. Det ljöd en skärande dissonans, och han reste sig häftigt, alldeles blek. Jag grep hans arm och bönföll ängsligt med blicken ... han försökte smale och strök mig öfver håret. Sade ingenting. Först vid bordet klagade han:

»Du skulle inte ha gjort det där!»

»Är du sjuk?»

»Nej, nej» — han blef tydligen orolig öfver något, men ansträngde sig att vara lugn, utan att lyckas. Sedan vi druckit teet, satt jag hela tiden bredvid honom och höll hans hand — fick honom ändtligen öfver-talad att göra en promenad, jag skulle följa med. Det var redan ganska mörkt, och vi gingo den vanliga vägen i riktning mot er. I detsamma vi ämnade oss öfver järnvägslinjen, häjdade jag honom — ett sandtåg, endast ett par vagnar, kom brusande fram ur skogen. Vi väntade, stodo och sågo det närma sig. Jag sade: »Det skulle vara en förfärlig död!» Knapt var det yttradt, så låg han framstupa öfver skenorna. — — —

Detta är historien om Barnekow.STRIDEN OM LYKTAN.agister Amnells retlighet liade bestämdt tagit till under vintern. Hvarje gång han numera kom hem från »sammanträdet», ungefär niotiden på kvällen, kunde frun redan af stegen i tamburen få klart för sig, huruvida han råkat i gräl eller icke.

Tändsticksasken var ju alltid svår för honom att finna; men hade någonting riktigt extra upprörande passerat — i synnerhet någonting extra protocollum — då fälde han den vanligen i golfvet, stötte hufvudetmot nagot hvast

hörn, när han böjde sig för att söka i mörkret, hväste sitt uttrycksfulla »s-satan!» uppe i gommen, och rusade sedan raka vägen in i matsalen, där frun säkrast fans att tillgå.

»Kommer du från drätselkammarn, Gallus?»

»Om jag kommer från drätselkammarn! Hvarifrån skulle jag väl annars komma?»

Där ha vi det, tänkte frun. I kväll är det styrman Svan, som förargat honom; det var lätt att förstå af de stora, föraktliga åtbörderna.

»Är maten färdig?»

»Jag ska strax säga till åt Hickan att hon hämtar in.»

»Ta med detsamma lite rom till teet . . . jag gitte inte ga ut med de andra, när den där Svan ... en förbannad idiot!»Rätt gissadt, altså. Frun tände ljus i salskronan — ett vore kanske nog — medan mannen gick af och an öfver golfvet. Han rörde armarna, som om de varit bakbundna och han med alt våld sökt att frigöra dem.

»Aptekarns hade pepparrotskött i går till middagen . . . hvarför ha vi det så sällan?»

»Kära Gallus, jag viste inte att du . . . men i morgon, om du vill.»

»Naturligtvis; hur skulle du veta eller bry dig om hvad jag tycker.»

Vid kvällsvarden rådde i början tystnad. Visserligen märktes ännu några efterdyningar af själfva sammandrabbningen — efterdyningar i form af ryckningar i axlarna och nacken. Men sedan inträdde ett stelt lugn,lugnet före den slutliga uppbrusningen. Efter att ha varit utskjuten och hotande, blef munnen ironisk, och vänstra handens gaffel sökte medlidsamt frän assiett till assiett . . . »hvad ska den där röran föreställa?»

Frun svarade ingenting. Hon endast * likasom gömde sig bakom teköket och väntade — igenkände altför väl denna gifna räcka af lynnesförändringar.

»Får jag servera dig?»

»Jo, ge hit — hvem tusan har trykt korken så djupt ner, att man inte får opp den?»

»Hvilken kork?»

»Jaha, jag förstår» — ett försmädligt skratt. »Men ska det vara något slags invit, hvasa? . . så slår jag halsen af karaffinen och går min väg.»

»Men kära Gallus» . . .Mannen rörde otåligt om med skeden i sitt glas och tog en pröfvande klunk; frun satt kvar vid bordet, ehuru hon redan slutat äta.

»Du känner ju den här styrman Svan, ett riktigt ärkenöt . . . han retar till sist gallfeber på en.»

»Ja, jag vet att du inte tycker om honom.»

En vid, uppslukande blick: »inte tycker om honom ... ja, det kan du lita på» likasom tillfälligtvis gjordes brygden starkare.

»Det ska just vara i våra småstadsför-hållanden ... du vet väl att vi snart få fyra gatlyktor till, en här utanför, naturligtvis — jag kan inte begripa hur de först nu kommit på den idén. Men hit sta den!»

»Det blir ju roligt.»

»Roligt? Jo, så lagom roligt. Styrman Svan vill placera stolpen utanför sig. Hanpåstår att den behöfs bättre där, kantänka, vid nedkörsvägen till isen . . . när de hämta vatten. Visst måste man vara en åsna för att kunna jämföra . . .»

»Seså, reta nu inte tipp dig, Gailus.»

Reta upp sig! Behöfde han kanske reta upp sig för en sak, som i sig själf och så tydligt var en direkt förolämpning? Jasä. skulle han dessutom akta glaset? . . var det då inte hans eget glas, som han kunde sia sönder

huru mänga gånger som häist, om det roade honom? Nu skulle hon få höra.

Jo, styrman Svan var en lismande . . . ett rent af förbannadt ... en människa, som stack sin näsa in öfveralt, och som beständigt gick omkring och tissladc och tasslade — det hade han, Amnell, frän första stunden sagt dem midt i ansiktet. Och därmed skulle bekantskapen för alltid vara slut.

eoHan ville ingenting ha att skaffa med den mannen. Ingenting. Hörde hon: in-gen-ting. Godnatt! En smäll i dörren.

Medan frun — en mager, liten kvinna med kloka ögon mekaniskt hjälpte tjänsteflickan med tallrikarna, hann hon i minnet passera utefter hela linjen af gamla, nedstämmande tankar. — Gallus var ju i allmänhet så innerligt snäll, tvkte hon ofta. men han kunde inte det minsta beherska sig. Och omgifningen var ingalunda sådan, att den ingaf något hopp om förändring.

Den nya oenigheten skulle sluta som sist, som så många gånger förut — lyckligtvis? Huru grälet uppstått, var en bisak, sättet för försoningen det mest betecknande. Ilvad allting blef halft, när ingen hade uthållighet nog att vara sig själf trogen i att kunna undvara andra.1 niorgon och öfvermorgon skulle Amncll och styrmannen gå förbi hvarandra utan att hälsa, naturligtvis; efter någon vecka sammanträffa hos en eller annan af brorskapet, vara luft för hvarandra och störa fördelningen vid whistbordet. Hon såg altsammans så tydligt: de öfriga låtsa ingenting märka, i början, men när t. ex. doktor Mylläri druckit sitt tredje glas, slår han de båda oförsonliga på axeln, ser på dem med ett bredt grin och säger, att det är förban-nadt dumt af två så präktiga karlar att inte kunna sämjas som annat folk . . . »seså, hvar ha ni era glas?»

»Ja, men kommer du ihåg, Svan, hvad du sa mig i porten?»

»Det var först, när du kallade mig en idiot.»

»Asch» — Mylläri nickar oupphörligt och skakar knäna — »lät oss nu vara tillsammans i frid och förnöjelse!»Och lyktan? — Den får plats i hörnet midt emellan båda, där den hvarken gör nytta eller skada.

Frun tog nyckeln ur sockerskrinet.

caÖSTMANS

SLÄKTMIDDAG.Det är icke alls den Östman, ni känner. Den här heter Karl

Viktor och är ungkarl — i alla fall en bekantskap att göra.

Det var visst svågern, patron Vall, som för några ar sedan förmådde honom att köpa apteket. Vall är ölbryggare och jordbrukare i grannsocknen, samt gift med den yngre af systrarna, Regina. »Opassligare namn får man söka», menar Östman, »hon är ju alt ännu så blyg och rädd, som stode hon brud hvar eviga kväll». — Aldre systernär cnka efter en sjökapten, och heter Sofi Rundell. Hon bor numera hos brodern, och i all tysthet pågår en seg strid om makten i huset mellan henne och Östmans gamla hushållsföreståndarinna, mamsell Eng-blom. Ilvem som oftare afgår med segern, är svårt att afgöra, men vädjar den senare någon gång till högre rätt, så lyder domen kategoriskt: »Hälsa och säg Rundellskan

från mig, att det är mamselln, som har nycklarna».

Sådan han nu står där, Östman, framför gafvelfönstret i sitt rum, i skjortärmarna, är han väl värd att betraktas. Han gör ett så retsamt bastant intryck. Ansiktet är stort, blekt och fyrkantigt, hårväxten klen, mycket klen. En bredt utspärrad pincenez, utan snodd, skymmer något de små, blinkande ögonen. Munnen spelar en dominerande roll; öfverläppcn bär ljusa, obetydliga mustascher. Lågt nere på strupen, ofvan ben-

nsknappen i skjortlinningen — han begagnar nästan aldrig krage — ses en rödaktig, knollrig ulltått, som han kallar skägg.

Det är en mörk vinterdag i nvårsveckan. En liten stund efter frukosten inträder syster Sofi med en min, som han mycket väl känner till. Han har väntat henne nästan hvar morgon den sista tiden, men ingenting sagt. Och han vet

på förhand precis, huru alt-saminans kommer att aflöpa.

Emellertid har han lust att denna gång variera temat en smula. Därför gör han genast ett brutalt grepp om klämmen:

»Jaha, du vill ha släktmiddag, Sofi? Hela konkarongen, naturligtvis?»

Syster Sofi nödgas sanningsenligt vidgå, att det är meningen. Hon ville föreslå . . . nu, när Valls i alla händelser komma, skulledet gå med detsamma .. . och han borde betänka, att det såge underligt ut, om de inte . . .

»Jag ger fan i utseendet — jag måste väl till pä köpet raka mig, eller hur?»

»Bästa Karl Viktor, nog måste du det. Valeriana Amberg är så nogräknad.»

»Gu'bevars . . . ska hon med? På hvad sätt har du fått oss befryndade med henne, hva?»

»Inte är hon ju egentligen släkting, men hon håller så af oss alla, det vet du. Och hon sa åt mig här om dagen, att hon gärna skulle passa på, när vi annars ha främmande.»

»Naturligtvis — nog tror man det! Där två eller tre församlas, där ska hon vara midt ibland dem. Jaså, hon häller af mig? Äsch — du är färdig att dra hit alt kjolfolk du känner.»Systern låtsar icke höra på det örat, men betraktar honom litet oroligt, medan han går af och an öfver golfvet fran pulpeten till kakelugnen.

»Dessutom frågade hon mig, Karl Viktor, om hon inte kunde få ta folkskollårar Duf-holni med sig . . . han är resande här och på besök hos henne — ska vara en så hygglig och städad karl, har man sagt.»

Ostman stannar tvärt, med händerna djupt nere i byxfickorna.

»Åja, var så god, var så god! . . först räknar hon släktskap på obegripligt vis, och se’ n trugar hon något slags barnalärare på en . . . var så god, herr Dufholm, sitt ner, herr Dufholm — välsignade nucka! Hvad gör gamla, ogifta människan med karlfolk hos sig?»

»Fy, Karl Viktor, hur du bär dig åt!» — Fru Rundell torkar sig indigneradt om munnen, som om de förskräckliga orden gåttöfver hennes egna läppar. »Valeriana är en utmärkt kvinna, ska jag berätta, och hon sköter sin skola öfver alt beröm. Dufholm och hon ha gemensamma lifsintressen . . .»

Det sista uttrycket bär inom sig ett stort frö till förnöjelse för Östman.

»Jaha, jaha ... jaså, de ha gemensamma... hur var det: lifsintressen? I Guds namn, lät dem komma, det vore ju synd att skilja dem åt. Har du några . . . några fler af samma sort pa förslag?»

Nu inser systern, att det är klokast att hålla sig tyst. Hufvudändainalet är ju vunnet och det värsta öfver — det där med folkskollärarn. Hvarken ja eller nej till svar, altså kan han komma. Öfriga punkter i programmet få afgöras senare, om de nu alls behöfva sanktion. Men innan hon aflägs-nar sig, lägger hon sakta sin feta, knubbiga hand på broderns arm och säger bevekande :»Snälla Karl Viktor, vill du inte försöka att lämna bort de där ... de där fula orden, som du sä ofta använder i fruntimmerssällskap . . . jag är ibland riktigt rädd. Ja, det är sant, vet du. Det är i synnerhet ett uttryck, som alltid väcker anstöt...»

Östman blir helt gladt intresserad.

»Hvilket menar du, Sofi? Ar det . . .• han skrattar belåtet — »är det . . ?»

»Seså, jag ids inte höra och vill glömma . . . låt det nu vara. Men ta dig allvarsamt i akt!»

När enkefru Rundell stänger dörren efter sig, har hon värkligen skäl att vara belåten. 1 synnerhet slutet aflopp öfver all förväntan väl, när hon ihågkommer, hvilka harda duster hon stundom haft att utkämpa inne i den där kammarn. Såsom t. ex. när Valeriana Antbcrg första gången skulle införas i familjen — det fick hon till stånd uteslutande och allenast genom att vänligt tolereraSamuel Heldäns ständiga närvara. Heldån är f. d. drätselkainrern — en afsigkommen, äldre man, ägare af ett anspråkslöst kapital, hvilket Östman förvaltar som förmyndare. De äro gamla gymnasiikamrater.

Ute i matsalen och köket finnes ofantligt mycket att öfverlägga om och bestyra. Så snart det rustas till bjudning, komma husets bägge maktrivaler förträffligt öfvercns. Båda äro rika på uppslag, som jämföras och dryftas i allsköns sämja. Därför frågar Östman ofta: »är det här en s. k kompromissrätt?» Och båda göra de sig mycket mera brådt, än nödvändigt är. För mamsell Engblom går emellertid allting raskare, fast hon har det ena benet kortare än det andra; den bruna, stickade ylletröjan skjuter god fart från skafferierna till bordet, i skumpande takt, upp-ner, upp-ner . . . kring öronen har hon en svart sidenbindel. »Hon är enframstående reumatiker», påstar Östman, som alltid har sina inlägg att göra.

Det är sant, de två stora glasskälarna på hyllan måste torkas — och Sarons lilja, som blommar i sin kruka på kakelugnsfrisen i salen, bör kanske ställas bredvid brödkorgen. Vall tycker ju så om blommor. Och så är det bäst att ta de mindre silfver-skedarna, med A. H. — »de där, som ropades in på konkursauktionen, de ligga i blått silkespapper i öfre skänkladan, Sofi!» — Sillsalad är ju inte riktigt fint på smörgåsbordet, men herrarna tycka så om den. Måste det nödvändigt vara brännvin? Det är fru Rundells stående fråga — Valeriana Amberg har förmått henne att bli absolut sträng i nykterhetsfrågor och i religionen Brodern menar: »inte kan jag minnas att du söp förut, Sofi . . . bara en vinskvätt vid kalas någon gång, och den kunde du san-nerligen sörpla i dig ännu, tycker jag». Men till Heldän hviskar han:

»Saken är den, ser du, att hon vill föregå mig med godt exempel. Förmodligen dig med . . . ho-ho! Krut pa krakor, du, krut pa g-a-in-l-a krakor! . . » och skrattet mynnar ut i en hostning.

Systern räknar efter, med pekfingret pa näsan: de skulle bli nog så nianga vid bordet — bäst att äta pa stående fot. Amnells, d. v. s. kusin Gallus med fru — och säkert följer forstmästar Eklund med Regina inne i släden, Vall själf sitter ju hälst pa kuskbocken och förkyler sig. För aptekets skull måste doktor Jankes bjudas, naturligtvis ... bara pojken, han, som nu är tjänstförrät-tande. Få se, om Regina tar lilla Atte med sig? Ja, provisor Sedegren far inte glömmas — farmaceuten och eleven ha ju att passa på kunderna så länge.Klockan precis tolf tar Östman fram sin rock ur garderoben. Han är på ett miserabelt humör har förgäfves skickat bud efter telegrafvaktmästarn Nu står han som vanligt framför sitt gafvelfönster; vänstra handens fingrar spela nervöst på tre plåsterlappar, för att få dem att häfta vid hakan och kindbenet spela som på tre flöjt-klaffar. Det är allmänt kändt, att när Östman är orakad eller har plåsterlappar i ansiktet, så är det remont langs telegraflinjen, ty den där vaktmästarn är tillika stadens barberare.

Samuel Heldån sitter redan i sin vrå vid kakelugnen, stum som en fisk och belåten med värmen. Hans obligatoriska förmid-dagspåstående — »det är en bra kardus-tobak du har, Karl Viktor» — är undan-stökadt, och nu suger han med hela sin grå, slätrakade fysionomi den söta röken upp genom pipans skaft. Östmans blickarklarna, när hälst de taga notis om kamraten; han tycker att denne är idealisk, som gäst betraktad. »Man har honom visserligen en gäng för alla på deposition, men han är moltyst och trellig, de andra gå bara på löpande räkning och ge alls ingen ränta.»

I detsamma slår han till ett gapskratt och lutar sig närmare rutan, men skymd af gardinen — drängen kör just in genom porten det isiga, öfverfvlda vattenkaret, följaktligen nödgas fröken Amberg och Dufholm klifva högt upp i en snödrifva invid husväggen. Sedan stanna de emellertid på gården, medan Valeriana pekar och beskrif-ver: »där är fähuset, och aptekskällarn . . . och det där är lab'ratorium . . . jag känner alt så innerligen väl se'n förut». Hon har nämligen varit evangeliskt intim och trossyster med företrädaren, som var mycket religiös. Detta förklarar ju till fullo, hvarför hon är så intresserad och hemmastadd, och när hon som hastigast hälsat på värdsfolket— enkefru Rundell får likvisst en ordentlig smällkyss på hvardera kinden, Östman en förebrående blick och två fingerspetsar — så tar hon Dufholm vid handen och går frimodigt omkring och berättar för honom hurudan inredningen var under den välsignade tiden — »där stod hans gungstol, och här harmonium, och där Kom till Jesus!..» hon pekar på en spegel ofvan salssoffan. Östman har stannat på tröskeln och tuggar läpparna.

När sedan Valls komma, hör man genast ett fasligt hej och hallå. Forstmästarens röst ljuder öfver alla andras. Forstmästar Eklund, Valls systerson, är en medelålders herre, som redan i barnaåren vant sig vid att skratta åt hvad som hälst. För tillfället svänger han rundt med mamsell Engblom, hvilkens synnerliga gunstling han blifvit

från första stunden. — Patron Vall har varit en vacker karl, det ser manstrax; nu är han nagot aflällen, efter sjukdomen i höstas, och går krokig i nacken. Frun håller på med att bringa lilla Atte i dagen ur hans många tröjor och inundukar; det sker med en tyst, invärtes stolthet och ifver, som om hon icke nog fort kunde fä visa alla, huru han vuxit. Och när han sedan är slätad i haret och snuten sa aptit-ligt som möjligt, säger hon: »pussa mamma!»

Drängen kommer i sitt rysliga oförstand in med de kalla slädfällarna, och då flyr sällskapet in i salen, där matbordet denna gång står dukadt, snedt öfver golfvet. I en länstol sitter magister Amnell, stridsfårdig, med frun päpassligt i närheten. Emellanåt kastar han öfver axeln ett eller annat ord till doktor Jankes — en trind, liten kropp, med en atmosfär af karbol omkring sig.

Ja, där står värkligen bordet i full ornat, och enhvar af gästerna skickar förstulna blickar på rekognoscering blickar, somlömskt smyga sig frän fat till fat, för att bestämma anfallspunkten. Där fins skoma-karlax, som Vall tycker om, och kålpiroger, dem Eklund afgudar. Och när Östman granskar det hela, gör han i sitt stilla sinne den reflexionen, att om Behr eller Gardberg någon gäng stanna kvar öfver kvällsvarden, så få de icke ens hälften sä mycket mat. Lilla Atte är ännu för ung för den rätta hungersglädjen. Han anmärker torrt:

»Di har ingen julgran här, mamma.»

Husjungfrun tänder ljusen i de två mäs-singskandelabrarna. Mamsell Engblom låter underrätta provisor Sedegren om, att det är serveradt, fru Rundell ber herrskapet vara så vänligt och halla till godo med Guds gåfvor, och Ostman slär ihop händerna med ett så kraftigt och demonstrativt: »supen kallnar, go' herrar! ..» att Valeriana Am-bergs ängsliga hemställan om en bordsbön icke uppfattas af %rederbörande. Folkskol-läraren står emellertid i ett slags andakt, när värden räcker honom brännvinsglaset.

»Nej, jag tackarr, herr aptckarre, jag bcrrusar mig aldrig» han talar skorrande, men ytterst bokligt korrekt.

»Inte jag häller, numera», skrattar Östman, och så skäla de öfriga herrarna, där de stå rundt det lilla bordet borta i ett hörn af rummet. Valet af platsen är syster Sofis stumma, vältaliga protest mot drycken-skapen.

»Nej, ska jag nu igen ta till först!» Fru Regina ser sig omkring ät alla håll efter undsättning, men då ingen sådan erbjudes, sluter hon ögonen och reser sig ur soffan lik en martyr, som skall brännas.

Samuel Heldän har varit mycket svår att locka ut ur sin vrå. Och när han ändt-ligen, efter inanga mellanstationer vid dörr-poster och bakom stolryggar, framskuffats så langt, att resten måste öfverlåtas åt hans egen företagsamhet, är han så rysligt rädd för att slå sönder någonting, att det beständigt händer honom malörer. Nu fäller han, naturligtvis, ättikskaraffens glaskork på det tefat, där fru Rundell benar fisk ät lilla Atte. Fatet går i tu, och bland damerna uppstår en stel förvirring, full af ringaktning, tils mamsell Engblom rensar luften genom att skumpa frän rum till rum och bebada steken. De flesta af herrarna ha redan skyndat att gömma sig inne i Ostmans kammare, där de ställa tallrikarna på bordshörn eller pä knäna. Samtalet är öfveralt lifligt.

»Tyvärr, det är en nödvändighet att äta», klagar fröken Amberg. 1 detta yttrande önskar folkskollärar Dufholm instämma, med tillägget:»Människorrna äro sådana slafvarr under nödvändigheten. Man borde blifva asket.»

Fru Rundell har hela tiden hållit ögonen på Östman, som står och tuggar i närheten, och befarar genast en invändning. Men när hon tror, att han ämnar svälja först, hvar-under hon godt hunne ge honom en varnande hostning, missräknar hon sig grundligt. Han utbrister föraktfullt:

»Asketerna ä' sinlighetens vegetarianer, ta mig tusan — de försaka köttet.»

O, du milde Gud! — Valeriana har idel vertikala drag i ansiktet. Forstmästar Eklund skrattar. Östman kommer ihåg sig och frågar syster Sofi så högt, att alla höra det:

»Sa jag någonting svinaktigt nu igen, hva? . .» men bevärdigas icke med svar, hvilket tyckes kvitta honom lika. Han är nämligen redan inbegripen i ett ifrigt me-

stningsutbyte med doktor Jankes. Följaktligen har han icke riktigt sinne för syster Reginas blyga vädjande: »är inte Atte söt, Karl Viktor? . .» utan svarar på måfå:

»Åjo, käraste . . . han ser ut att kunna söla ner hvad som hälst.»

O, du milde! — Forstmästar Eklund skrattar.

Patron Vall — ett godt affärshufvud, som Östman på sitt vis rätt mycket värderar — går småsnusande omkring och inbillar sig ha cigarraska pa rockuppslagen. Man talar oupphörligt om »vår familj» — skulle gärna vid desserten och apteksvincrna yttra något därom i en skal för värden, men denne har reda pa hans svaghet i den vägen och bedyrar, att i så fall kallar han, Karl Viktor Östman, hela släkten offentligt för ett menageri »jag är själf flodhästen».

»Du har då inte tecken till familjekänsla, svåger.»

gj»Har jag inte? Nå, då är det därför, att vi äta opp den fyra gånger i året.»

Vid kaffet och cigarrerna lyckas ändtligen magister Amnell få en politisk dispyt till stånd med doktor Jankes. Han håller i tunga, vägande ordalag strängt pä germanismen och uttrycker varmt sin beundran för den preussiska armén. Doktorn föredrar obetingadt den galliska rasen, och åtnjuter häri understöd af provisor Sedegren, som läst några franska romaner i öfver-sättning, och därför tycker att fransmännen ha »piff». Amnell har lofvat sig själf och sin hustru att icke förifra sig, hvarför han anslår en öfverlägsen, raljerande ton och svarar, att de andra ha så mycket mera »paff!» i stället. — Forstmästar Eklund skrattar.

»Vi få väl se i nästa krig» — invänder doktorn triumferande.»Var lugn, min unge vän, det går som sist. Jag säger med ordspråket: den, som är något på förmiddagen, är något på eftermiddagen också. Fransmännen ... ja, fransmännen . . . ganska förnuftiga hvar för sig, men galna, när de komma tillsammans».

Med ens faller det Östman in, att nu kan det vara nog med hela tillställningen. Och han tillgriper sitt gamla, bepröfvade medel — drar upp gardinen, lyser med ljuset mot rutan, som om det vore möjligt att urskilja termometern, och mumlar:

»Det blir alt bra kallt för dem, som ska resa.»

Genast uppstår mycken beskärmelse, och uppbrottet sker som vanligt med stor hast — Vall måste ju vara hemma samma kväll, och lilla Atte har så lätt för katarrer. Inom en knapp halftimme är våningen fri från gäster. Fröken A mberg stannar visser-ligen kvar »pa spinnsidan», men det ger Östman helt enkelt . . . nåja. Efter en kort titt ut i apteket, kommer han in tillbaka och lägger sig på sin soffa för att läsa tidningarna.

Litet senare höres någon sakta öppna dörren och ga omkring i rummet, samlande kaffekopparna på en bricka. Östman tror att det är tjänsteflickan, men när han jämkar dynan högre under nacken, blir han systern varse. Och då säger han mycket lent och illfundigt:

»Ja, tack nu, Sofi . . . det har varit så roligt!»

SSBEHR PÅ ÄFVENTYR.Sjutton fot öfver stäf, en mast. loggcrtsegel och kopparspik, bara kopparspik ... du kan väl förstå att det blir bra» alt detta bar befallningsman Behr på tungan från början af mars till medlet af juni. Han hade nämligen gjort en beställning, och denna beställning gaf honom mycket att tänka på.

Han måste ju nästan hvar dag under våren, förestälde lian sig, ut till sjöbyn, där båten bygdes, för att öfvervaka arbetet och ge nödiga instruktioner. Visserligenblefvo resorna inalles icke flera än två, och dä följde konsul Gardberg med — Gardberg, som var fackman samt dessutom konjak till grogg, och lite annat. De ämnade återvända redan samma dag pä kvällen, hvardera gangen, men läto sedan på något vis förhindra sig: kanske konjaken var dålig.

Emellertid blef båten värkligen färdig i tid, som Behr ville, och sommaren kom med en stor, allmännelig undran huru och när de där fiskefärderna skulle begynna. Behr slog spektaklet ifrån sig i retlig nasalton: det var då märkvärdigt, att man inte kunde begripa en så enkel sak! Rådde han kanske för att sa många göromål . . . ingen var ju mer road än han af att meta och vitja krokar ... i synnerhet en sådan där klar, vacker morgon . . .

»Ja, ja, naturligtvis» — och hela sällskapet skrattade.Under tiden läg båten för ankar i ån och svängde inakligt

med strömmen. Den väntade. Men bcfallningsmannen var ond.

Tänkte någon att han, Ferdinand Behr, ämnade fortfarande lata drifva med sig, sa tog denne nägon erbarmligen miste. De kunde alla lika gärna genast gå hem och lägga sig på att hvad han en gång beslutit, det skulle äfven bli genomfördt.

»Ja, ja, naturligtvis* — och åter igen det där samma förargliga skrattet.

Befallningsmannen drog sig tillbaka i djup misslynthet.

Aldrig hade han för resten varit vittne till ett så meningslöst regn som denna sommar. Det saknade absolut hvarje betingelse till att kunna afkvla luften. Hettan endast ökades, och flugorna blefvo så manga och närgångna, att han nödgades sofva middag med en näsduk öfver ansiktet.De flesta bekanta bodde redan ute i skären. Gärna för honom — hvad brydde han sig om andra människor! Hade han blott emellanåt fått fisk på bordet . . . madamen passade bestämdt inte riktigt på, fast torget låg alldeles i närheten.

Humöret förblef tämligen dåligt. Ville det stundom krya till sig en liten smula, ungefär vid toddy-tid — genast kom någon af pojkarna, som brukade meta nedanför forsen, och underrättade om att just nu höll båten på att sjunka, så full var den med vatten. Det rådde regnet för, naturligtvis; och olycksbudet kostade dessutom en slant.

I kapp med sådana motigheter sprungo veckorna förbi honom, den ena efter den andra.

En varm eftermiddag i slutet af augusti stack sig konsul Gardberg tillfälligtvis in isin butik och fann bcfallningsinannens madam allena vid disken. Ingen af bodbetjänterna rakade vara till hands — den älsta sysselsatt vid packhuset, trodde han, de andra uppe på vinden med sockret. Hvad skulle det vara?

Gumman smålog: två af de långa rörspöna.

»Å-tusan! Ska han på mete?»

»Säkerligen.»

»Och går madamen hem härifrån?»

»Nej, först till bryggeriet efter Niklas, som ska med.»

»Nåja, vänta ett ögonblick!»

Gardberg hämtade mössan från kontoret, ögnade efter sin käpp, men gaf sig icke tid att söka, utan halfsprang öfver torget, så att han snafvade i rännstenen på andra sidan och kom röd och andtruten fram till ett af Behrs öppna fönster. Hjärtandes! . . där inne satt ju värkligen bror Ferdinand iskjortärmarna, ncdhukad öfver ett stort ref-nvstan. Kroken, som skulle fästas, gjorde motstand, ett af fingrarna var omlindadt, och pä mattan lågo fyra granna, rödgröna flöten bredvid en kniptång, en knif och någonting i en sprucken cigarrlåda. Det hela var en rar syn, en riktigt märklig syn, altför märklig för att störas. Efteråt skulle nog de andra få höra . . . konsuln ämnade ingalunda spara på färgerna.

När madamen återkom från sin beskickning, blef hon genast af befallningsmannen tillsagd om att göra i ordning en god matsäck för morgondagen. Var det nu att lita på att Niklas skulle infinna sig klockan fem? Mindes hon att be honom ta båten i land i afton? »Och glöm inte att väcka mig!»

Behr gungade redan i tankarna ute på den blånande fjärden. Emellertid — innan han uppsökte hvilan, stälde han sig i portenen stund för att konstatera att alt var sig likt. Han väntade nästan att tinna en viss förändring i omgifningens yttre fysionomi, någonting motsvarande den beslutsamhet han kände inom sig. Vacker kväll, obestridligt en vacker kväll. Doktorns vindflöjel visade ostlig, det kunde han se . . . ostlig, eftersom norr var ditåt . . . han intalade sig själf att detta var ett godt tecken, eftersom norr var ditåt. Sedan, där inne, skulle han noga granska barometern och i morgon taga reda pä vattenståndet. Dä borde man väl med skäl ha rätt att känna sig säker.

Sömnen blef orolig, och han vaknade oväkt precis klockan fem. Högst besynnerligt att stiga upp klockan fem!

Men det måste ju ske ... en gång . . . denna gång

nåja, ett värkligen gudomligt solsken! Och se: Niklas var redan i farten på gårdsplanen. Nu gälde det att ha rediga tankar före afresan.Seglet lämnades hemma. Roddarpojken bar i början alla tillbehören. Behr var särdeles uppsluppen och ville dessutom visa sig hjälpsam: »vänta, ge mig öskaret!»

Sedan gick han och svängde detta som en trofé kring spatserkäppen, som var med, naturligtvis. Torget bredde ut sig framför dem, tomt och sandigt »Det är dä ena drumlar att kunna sofva . . . stadsborna!»

Nere på tvättbryggan höll befallnings-mannen strängt på att alt det medförda skulle med noggrann omsorg placeras i båten. At korgen, ämnad för fångsten, öfverläts hedersplatsen; ölet gömdes någon-städes akterut, i skuggan.

När sadelmakarn och ett par andra i detsamma gingo förbi utmed stranden, fingo de hvar sin nick. De stannade och ville knapt tro sina ögon. Befallningsmannen! Och denna tid på dygnet! Nu komme visst färskfisken att falla i pris.Men Behr låtsade ingenting märka, utan nickade än en gäng, riktigt kordialt. »Präktigt väder, inte sant? . . seså, min gosse, nu ta vi till ärorna!» Detta vi var kulmen.

Till och med de mest bekanta ställen och byggnader togo sig helt främmande och nvmodiga ut nedifrån än. Rundt omkring fans således oväntadt mycket att peka på och fråga . . . jaså, mer ät vänster . . . »dä är det väl livad man kallar grundt här till höger?» Men hveni månne hade flyttat in i den lilla stugan bredvid garfveriet, efter Runströmskan ? »Och hvad är det där? Inte liknar det alls abborrkassar.»

Niklas, fjortonåringen, kastade en med-lidsam blick bakom sig, eftersom han icke tordes rikta den annorlunda.

Strandsvalorna hade ofantligt brådt i den höga, grågula sandbranten. Ut och in, afoch an, under idel jubel. På vattenytan märktes en svag, strimmig krusning, till följd af strömmen: af vind icke ett spår. Årplasket ljöd dämpadt och taktfast. — Men det var sant: morgonsnapsen!

Nästan med andakt blef den tagen tänderna genast därpå i smörgåsen, trots den vridna ställningen vid rodret. Befall-ningsmannen hade själf ett tydligt intryck af att icke vara sjömansmässig: nästa minut en förvånad fråga:

»Det är ett underligt moln, det där?»

Årorna hvilade. »Det är dimma.»

»Inte kommer den väl pä oss?»

Årorna hvilade igen — svaret uteblef.

Högst onaturligt, tykte Behr. Alldeles klarblå himmel för öfrigt, och klarblått vatten och alla möjliga klarblå tankar. Och sa spänner sig ett otäkt, rödgrått band utmed horisonten, midt framför en, höjer sig, närmar sig, så att udden till vänster i ämyn-ningen försvinner ... därpå den till höger ...»Det här räcker väl inte länge?»

»Mvad vet jag.»

»Du ska kanske inte ro så häftigt» inom sig känner Behr lust att tillägga: »är det här på något vis farligt?» Men i stället låtsar han skratta högt, i det han omärkligt svänger båten mot land »nu ser jag snart ingenting». En kort stund till, och kölen gräfver sig djupt ned i bottenäfjan, utan att ha nått det torra. Dimman tjocknar fortfarande, och styrmannen häjdar sin roddare, som vill staka, med ett ängsligt: »nej, nej, låt bli!»

Hvilket otroligt elände! — Beslutsamhet? 1 Ivad hjälpte beslutsamhet i en situation sådan som denna? Af slik ballast ägde han dessutom mer än nog; aktade den mindre än intet, så länge man knapt sag längre än näsan var lang. Hvar stranden fans, det viste han, eller trodde sig åtminstone veta. Nåväl.. . kom då, beslutsamhet!Pojken tvktcs sitta helt lugn och invänta order. Däri gjorde pojken rätt. Men för honom, befallningsmannen, gälde det att visa sig beslutsam.

Han tog af sig skodon och strumpor, samt vek upp benkläderna... de undre voro altför snäfva — »måste således ändras för framtida fiskefärder». Därpå pröfvade han rösten på måfå i dimman, likasom i toma världsrymden:

»Kan du höra, Niklas?»

»Javisst.»

»Ro då båten tillbaka till sta n . . . senare . . . jag vadar i land och går hem långs körvägen.» Tonen lät mycket tillitsfull.

»Jaha.»

Tärningen var kastad. Ilan steg modigt i sjön .. . å-fy tusan, så vattnet var kallt. . uh-huh!

»Det är ju ditåt jag bör gå?» Refall-mngsmannen stod alldeles krokig för attkunna skvdda byxorna med samma hand som höll skodonen.

»Hvartåt?» Rösten kom som ur luften, och bottnen kändes blifva ojämn och stenig.

Vadade han måhända åt orätt håll, eftersom djupet tilltog? . . »nu fattas bara att jag halkar. Men kommer jag med lifvet från det här, så säljer jag båten».

1 detsamma såg han något mörkt skymta rakt framför sig och fick helt oväntadt tag i en gärdsgård, som sköt långt ut från stranden för kornas skull. Vid första grepp om den sista stören återvann han besinningen. Och han kom genast ihåg historien om nyttan af meridianer i Atlanten: inan halar sig helt enkelt i land långs någon af dem, ifall man händelsevis råkat lida skeppsbrott. Det konststycket ämnade han nu försöka med gärdsgården.Men tänk, om någon i staden finge nys om äfventvret! Nåja — han har emellertid själf talat oin det, senare . .. och då var det Gardberg, som gjorde broderierna.DET NYA NATTÅGET.Vår värd är en välmående, kun-nig man. Han har små, runda ögon och en mun, som oftast är halföppen. Vi sitta i syren-bersån vid älfven och se på ankorna, som göra Amerika-tur till färgeriet på den motsatta stranden. Vårt bord har hvit duk, med bricka och små whisky-glas — låtom oss artigt brygga i på en bit och tända en af de svartbruna cigarrerna, till skydd mot myggen.

Som sagdt, vår värd är en kunnig man dessutom en man, som har lätt för attuttrycka sig. Han berättar med vana, pointerar och likasom breder ut sin historia för oss med ludna esauhänder. Rösten är späd, men icke desto mindre oväntadt rik på nyanser. Emellanåt dricker han oss till under tystnad, och suger efteråt med underläppen några droppar af den varma drycken ur mustascherna. Därpå fortsätter han:

— Jag vet inte hvarför jag skulle öfver-drifva. Jag har rest både i Sverge och annorstädes, men maken till nattåg har jag aldrig träffat på. Det var i julas. Marken var nästan bar, kvällen blåsig. Jag kom sent till stationen, och hann knappast tömma ett glas sherry i väntsalen. Åtminstone sade man mig, att det var sherry.

På perrongen stod en herre med blå uniformsmössa — honom anförtrodde jag min förmodan, helt fryntligt och förstående:»det fins väl ingen sofkupé ... naturligtvis?» Kors, han var lika fryntlig och förstående med sitt parata: »nej, naturligtvis inte.» Han såg god och tacksam ut, jag tykte om karlen och gaf honom den hand, som var ledig. Det föreföll mig, som om han inte riktigt vetat hvad han skulle göra med den, men han såg fortfarande god och tacksam ut, när han mumlade: »jaha, jaså . . . adjö, adjö så mycket!»

Tåget gick, och jag satt som tredje man på en af långsofforna i en andra klassens kupé. Om det var trångt? Jag tror nästan jag vågar påstå, att det var trångt.

En fet herreman, en riktig kuskracer-typ, och jag — vi hade emellan oss en genomsnittsmänniska, hvad tjockleken vidkommer, eljes en människa med ett par glasögon och ett par långa, slingriga ben. Jag haraldrig förr sett sådana ben; de borde aldrig få tas med i en vaggon. När jag inte satt på dem, hade jag dem under vänstra armbågen eller framför mig på knäna. Jag satt hälst på dem.

Midt emot mig redde sig två äldre kvinliga

korpulenser till sömn. Det händer en någon

gång, att man får angenämare syn för ögonen.

Jag har läst i en bok, att det är kvinnans

uppgift att behaga som ung och att inte

misshaga som gammal. Därom hade dessa

två ingen aning. Till först afpassade de sig

efter hvarandra, så att den gemensamma

konturen flöt i ett. Sedan suckade den

ena, någonting i strupen rörde sig, hon

sväljde och vätte läpparna med tungan, ni

vet. Men när jag redan gladde mig åt, att hon somnat, måste hon naturligtvis lösa hattbandet under hakan. Alldeles nödvändigt. Detta gaf den andra en osökt anled-ning till att upprepa ett par, tre mimiska rörelser, dem hon själf var nog lycklig att inte kunna se. Men jag såg dem. De beredde mig föga tillfredsställelse, som sagdt, och en allmän öfverblick, för orienteringens skull, var lika litet egnad att trösta. Öfveralt trängsel och obehag — äfven i damafdel-ningen. När någon gick i yttre dörren, yrde snö in, och kalla kårar följde med, utan att hitta ut igen. Så kom konduktören och klipte biljetterna.

Kan ni tänka er någonting mera upprörande än en järnvägseldare? Jag för min del kan inte. Kanske beror det därpå, att de alltid äro nybörjare, när jag reser med dem. Jag blir utom mig, hvarje gång jag måste tala med dem, och det måste jag hvarje gång. Omöjligt att låta bli. De förefalla mycket medgörliga och ha ett slags allmängiltigt grin till svar på alla frågor:det är idel knipslughet. Hvilketdera språket jag än använder — alltid det orätta. Jag misstänker starkt, att det är den omständigheten, som gör dem så medgörliga, ty det har tillfälligtvis händt mig, att jag inte valt ord. När jag ber dem elda mindre förbe-hållsamt, emedan kylan blir min död, lyssna de uppmärksamt. Så gå de sin väg. Ber jag dem hushålla med kronans ved, ber dem innerligt, emedan hettan gör mig vansinnig, rifva de näfver af klabbarna, medan jag talar, och sticka sedan in en ny tolft, när jag väl är tyst. Tro aldrig, att det hjälper att bli ond. De lägga hufvudet på sned och lyssna, lyssna uppmärksamt — så gå de sin väg. Att vädja till konduktören hjälper ej häller. Han tar fram någonting att se igenom och betraktar djupsinnigt termometern. Därpå ger han en ett ögonkast, som mäter, som väger, som finner för lätt — klipper biljetten och går. Och jag ser hans rygg, med axelremmen, försvinna idörröppningen, utan resultat och utan förhoppningar.

När klockan var ungefär tolf på natten

efter sex timmars tortyr altså lönades min ängsliga vaksamhet därmed, att jag upptäkte en soffa, som blifvit ledig. Jag tillät mig att något omildt åsidosätta min grannes ben, men väkte därvid såväl honom som hans misstänksamhet, sa att det kostade mig mycken snabbhet att i förväg hinna intaga en fördelaktig, hotfull och horisontal ställning. I denna förblef jag orubbadt lycklig en god stund, lycklig öfver den nakna sanningen att jag låg. Mitt vis-à-vis var fullkomligt medvetslöst, och således utan motstånd öfver-lämnadt åt mina iakttagelser. Det var en medelålders man, med stor kautschuk-dyna under nacken och höga filtstöflar på fötterna. När jag för mitt nöjes skull hunnit tillgodogöra mig dessa detaljer, för att öfvergå till helhetsintrycket, hade jag en förnimmelse af

satt jag somnade. Åtminstone väkte mig en konduktör kort därpå med en tydligt uttalad önskan att få klippa biljetten. Jag är sällan ohemult nyfiken, tror jag, men jag vet värk-ligen ingenting, som kunnat afhålla mig från att fråga efter ändamålet med dessa täta konduktörombyten, med ty åtföljande störingar? Han svarade mig vänligt och öfver-seende, att det var ett nattåg. När jag invände, att de resande följaktligen borde i fred få njuta af den s. k. hvila, som stod till buds, ansåg han det i allo tillräckligt för min fattningsgåfva att meddela mig, att det var ett nytt nattåg. Jag betraktade honom. Han återgäldade mig min uppmärksamhet, klipte biljetten och gick. Nu såg jag i min tur på termometern: den visade tjugusju grader. I en sådan temperatur fann jag det oriktigt af mig att lita på egen omdömesförmåga. Men jag kom ihåg min vän eldaren, och kände, att han kommit ihåg mig.

inInte sant, det är ett ganska märkvärdigt konststycke att läsa tidningar vid eldsljus i en järnvägskupé? Jag har någon gang låtit förleda mig därtill af ensamheten, men gör inte om försöket. Det är som om tidningen uteslutande bestode af ombrytningsfel. Det är mig omöjligt att lyckas följa en viss, gifven spalt, hur intensivt jag

än hakar mig fast vid densamma. När jag som ifrigast önskar göra mig underrättad om smörexporten i landet, tvingas jag af yttre nödvändigheter att midt i en mening öfvergå till smärre senatsnotiser. Jag måste läsa om allehanda utnämningar, som inte angå mig, för att därefter småningom och ohjälpligt befinna mig invecklad i en liflig gevärseld med Matabelerna. Mycket tröstlöst, i sanning! Emellertid låter jag mig aldrig sjunka så lågt som under strecket. Ser jag detta omotståndligt närma sig, kastar jag tidningen ifrån mig. Så gjorde jag äfven vid det tillfälle, hvarom nu är fråga.Mitt djupa missmod föranledde mig, helt naturligt, att jämföra mitt öde med omgif-ningens. Jag medger villigt och gärna, att detta var en lycklig idé. Visserligen uppskakades vi alla i ett och samma fängelse, i en luft, mättad med både ung och gammal tobaksrök, samt belysta af tvänne sömniga, darrande lågor bakom halfrena kupor. Men mitt läge erbjöd dock några ovärderliga förmåner, i form af utrymme några förmåner, vid hvilka det var min uppriktiga och tacksamma glädje att dröja. I synnerhet när jag besinnade, hvilka omöjliga, halsbrytande ställningar, som omgåfvo mig. Det är mig fortfarande en gåta, huru den mänskliga organismen kan stå bi vid så ursinniga försök till hvila. De arma varelser, som sammanförts på samma soffa eller som motparter, där det var trängst, andades och fortlefde emellertid i en beundransvärd ove-tenhet om den sammangyttring, hvari det enskilda jaget hotade att förkväfvas. Kusk-racer-typen satt styf och rak, med storslagen passion borrande sitt ansikte i en päls, som nöden tvungit någon medresande att hänga upp midt för hans näsa. Hvar gång han flåsade inne i fårskinnet, fylde sig vecken, för att genast åter förtunnas. Händerna lågo domnade i en afvärjande gest, tydligen afsedd för mannen med de slingriga benen. Denne hade rullat ihop sig. När konduktören vid nästa station lade handen på den del af nystanet, som en bördig fantasi kunde antaga vara axeln, gjorde det mig ondt att se, huru uppskrämdt den yrvakne samlade ihop resterna af sin personlighet i en palta, hvilken han därpå, jämte en sälskinnskappsäck, brådstörtadt förflyttade utom dörren.

Någon timme senare slog det mig med hela nyhetens behag, att mitt vis-à-vis var borta -- affärden hade skett mig ovetande.Samtidigt erinrade jag mig ett muntert flickansikte och en ljus, burrig fläta, som tvänne gånger varit synliga i dörröppningen, och ofrivilligt stälde jag dem i något slags samband med den lediga sofplatsen. Nu återkom synen hela den lilla fjortonårs-per-sonen trädde försiktigt in, med en dyna och en slängkappa under ena armen. Jag höll ögonen halfslutna och låg orörlig; ryggen styft spänd mot ryggstödet. Hon drog på munnen, drog värkligen på munnen, troligen åt mig, men blef blixtsnabt allvarsam, när hon tykte sig spåra tecken till medvetande. Därpå gjorde hon det bekvämt åt sig, i sittande ställning, trumfade om dynan högst egenhändigt — en söt, liten hand! . . bredde ut ett tidningspapper under kängorna min tidning och kastade sig sedan baklanges med en duns. Nu syntes endast dynan, kappan och den burriga flätan. Jag hade god lust att säga godnatt åt henne.Klockan tre rörde någon förbindligt vid min arm, och naturligtvis rusade jag upp med biljetten i beredskap. Det var ganska riktigt konduktören, men denna gång ville han endast säga till om, att det var kaffe-servering. Hvar då, i Herrans namn? I stationshuset . . . han försäkrade, att jag alls inte behöfde vara orolig. Jag gaf honom en blick, som bad om ro. Den bad honom dessutom dra . . . Han förstod mig och nickade betydelsefullt.

När han var borta, och min själ en smula återfått jämvikten, fann jag det muntra flickansiktet vändt emot mig. Alldeles otvifvel-aktigt: hon skrattade. Inte högt, nej, men med kappan för munnen och ett par spelande ögon riktade mot mina. Själf var jag inte i stånd att upptäcka någonting roligt hos mig, inte med bästa vilja i världen. Men hon gjorde det, afgjordt. Hon till och med sade: »så rysligt roligt!»

Tänk, hon fann det roligt! Jag förde handen nervöst öfver håret, drog ned västen, jämkade manschetterna — beslöt att visa mig situationen vuxen och sporde därför långsamt och likgiltigt, om hon tillät mig att röka?

»Rök på bara!»

Det var för mycket — jag kunde inte hålla god min. Och hon tog genast fatt på mitt leende med en sparad, kittlande förtjusning, ett klingande skratt, som ljöd som en ren Guds välsignelse midt i tystnaden och betrycket. Två andra resande vaknade. Jag stirrade med en stum vädjan deras trumpna sömnighet i möte: »är hon inte storartad!» Eldaren kom. Jag räkte honom en cigarr, sade honom att han var en förträfflig människa, en samvetsgrann människa, särskildt som eldare. Förmodligen kallade jag honom till och med superb, hvad han tänkte om mig, vet jag inte.brydde mig inte häller om att veta. Han gick, utan att stanna vid kaminen.

Jag fick snart reda på, att min muntra fjortonåring hette Ella. Fröken Ella. Det förundrade henne ofantligt, att jag viste huru gammal hon var. Huru kunde jag veta det? Jag medgaf på inga vilkor att jag gissat, utan såg högtidlig och hemlighetsfull ut. Till straff blef det mig inte för-unnadt att känna huru tung flätan var, något som jag bedt om, och hon såg nästan surmulen ut i fulla två minuter. För resten kommo vi förträffligt öfverens, hon smög sig bort ibland för att hämta något, och jag satt alldeles handfallen inför den mängd barnsliga förtroenden och den mängd apelsiner hon hade att gifva mig. Jag kände mig helt fattig jag, som bara hade affärer i hufvudet och en flaska konjak i nattsäcken. Och det var ingenting för henne. Dessutom hade hon en tant med sig, och alt emellanåthötte hon åt mig med handen, till tecken att jag var för högljudd . . . jag borde komma ihåg att det var midt i natten . . . jag, som var så gammal. Naturligtvis borde jag det jag, som var så gammal! Således blef det hviskningar af, och tiden till klockan fem gick otroligt hastigt Det kostade riktigt på mig att nödgas bryta upp, men skilsmässan kunde ju inte undvikas. Medan jag letade efter resterna af min biljett, vek hon pläden åt mig med mycken viktighet, och så skakade vi ordentligt och länge hand med hvarandra, och jag fick en sista nick till afsked från platformen, när taget satte sig i gång. Själf hade jag kvar nästan två mils väg med häst, i snöyra. Jag kom fram klockan half sju, och drack under tystnad morgonkaffet i min ensamhet. Om jag ända haft lilla fröken Ella midt emot mig! Men det hade jag inte. — Skål, mina herrar!JUNGFRU MARIANA.Mariana Werlander var femtiotre

år gammal, och tålde icke att

kallas fröken, utan jungfru.

Sade man jungfru, var hon

lugn. vänlig och tjänstaktig.

Hon hade ett eget litet hus vid skolhusgatan. Det bestod af två laga, men tämligen stora rum, ofvanför hvarandra, hvilket gaf byggnaden ett mycket egendomligt utseende Gå rakt fram från kyrkan langs stora allén, och stanna vid tredje tvärgatan till höger — då visar er hvem som hälst jungfru Marianas gard.fack vare arf och sparsamhet, hade hon alltid varit ekonomiskt oberoende: blef fördenskull i ungdomen ringförlofvad med en bokbällarc, utan att kunna bringa det längre, och hyste sedermera djup afsky för giftermål och alt dithörande. Nu bodde hon i det öfre af de två rummen, det undre var kök. Och där bodde Erika.

»Erika är min tjänsteflicka» det fick hvarje besökande veta genast vid första sammanträffandet. Den, som hade monogram att sy eller märka, besökte henne. Och det första meddelandet åtföljdes vanligen af en blick, som sade: »hur känner ni inte Erika?»

Den där tjänstellickan var nu fyratioatta ar gammal och hade i snart trettio ar varit fröken Werlanders . . . nej, jungfru Wer-landers trogna sällskap, uppassning och mera sadant. Man trodde allmänt, att Erikadelade siil matmors icke blott bröd, utan älven åsikter. Och det trodde äfven matmodern själf. Men det var just däri hon sa grufligt och grymt skulle besvikas.

Alt sedan händelsen med bokliällarn var jungfru Mariana mycket misstänksam. Ilon ansag sig under brytningstiden i hög grad ha öfvat sin iakttagelseförmåga. Och hon ansäg att detta i hög grad hade kommit henne senare till godo.

Hvarför skulle hon da så grymt och grufligt besvikas? Hon önskade ju blott, att man ville säga henne hvarför. Själf skulle hon aldrig glömma den stund, den bittra stund, da misstankarna vaknade. Det var afton och hon skulie just gå till sängs

täcket var afvigvändt.

Hon tänkte: nägonting har liändt Erika. Kanske är hon inte frisk omöjligt, honat lagom mycket gr«">t till kvfillsvard. Ilon är frisk, men hon tänker pä någonting.

Jungfru Mariana steg tidigt upp den följande morgonen, klockan half sex. Vackert och solljust som det katt vara i maj. Manne något nytt skulle upptäckas? I hvarje händelse skulle inte ett ord, inte en enda anmärkning undfalla

henne. Alt skulle vara som vanligt.

Och alt var som vanligt. Skinnkängorna stodo i hredd vid dörren så blanka, atr flugorna kunde bräcka benen på dem hela huset stod på sin gifna plats. Och i köksspisen stod pannan pa elden.

Det var först under dagens lopp som en helt liten omständighet, genom att upprepas, gaf näring ät misstankarna. Mängen skulle kanske ha förbisett denna omständighet; men mängen är icke matmoder. Jungfru Mariana Wcrlander var matmoder.Att döma af min och hållning, tyktes Erika stundtals försjunka i ett ljumt haf af känslor: hon lät sig villigt öfverraskas med att sta pä trappan, stirrande efter hönsen utan att se dem, eller med att envist vända sitt fräkniga ansikte uppät mot vårhimmelns skyar. Kanhända berodde det pa en tillfällighet, att hon därvid gärna höll någonting bräckligt i händerna, hälst någonting af porslin eller glas? Första och enda gången ett tilltal faktiskt rykte henne upp ur det ljumma hafvet, spratt hon till och fälde bräckligheten i stenbron. Det blef för dyrt att tilltala henne.

I och för sig var ju detta stirrande intet moraliskt ondt, men det kunde bli det med tiden. Det kunde urarta till någonting annat Det kunde urarta till svärmeri. Och ingen människa är sä gammal, att icke svärmeri är omoraliskt det viste jungfru Mariana Werlander.Men hon viste icke, att Erika samma dag på ett hår när hade glömt löken till abborr-såsen. Erika blcf själf skrämd och olustig, tänkte genast pa dalig varsel och all möjlig olycka, såsom hon var lärd. Sedan skakade hon tankarna resolut ifrån sig ungefär pa samma sätt, som en hund skakar vattnet, när den varit i sjön.

Emellertid bar hon någon vecka senare en ljusgrön bandrosett i hårflätan. Denna bandrosett blef vattendroppen, som kom matmoderns farhågor att llöda öfver i visshet.

Huru ofta och innerligt hade ej hon, Mariana Werlander, bedt till sin Gud: gånge denna vissheten ifrån mig! Nu kom den öfver henne lik ett hemligt ondt, som hon själf länge burit inom sig, lik en sjukdom, en feber, som bryter ut. Och dock skulle inte cn enda anmärkning undfalla henne. Som sagdt: inte en enda! Låt vara att honförstod meningen, afsikten med denna bandrosett, så ljusgrön, sä lömsk och så giftgrann

hon skulle äfven veta att förbigå den med tystnad. Hon skulle tiga och därvid tänka: Erika! . . det är kärleken, som gör sitt intag i ditt hjärta, men det är inte den rätta kärleken, ty den söker sig aldrig ett föremål här nere på jorden. Åtminstone inte medels en bandrosett, en ljusgrön bandrosett det är vittnesbörd nog.

Oaktadt inga spar af ololliga manspersoner tils vidare kunnat upptäckas inom gärdens område, var jungfru Mariana numera fullt beredd pa det värsta. När därför pingst, hänryckningens dag, var inne, och Erika befans vara så veckoviU, att hon glömde att gå i kyrkan, tog matmodern helt stilla sitt lidandes kors uppå sig och bar det ensam och med egna krafter upp på orgelläktarn, där klockarens röst ljöd bedöf-vande stark och tremulerande. Där smögsig det stora lugnet öfver henne, och vid hemkomsten var hon nästan förklarad. Först pa kvällen, när skuggorna kröpo ut öfver gårdsplanen, medan stillheten efterträdde klockornas dallrande klang — först da stack det henne ater i vänstra sidan af bröstet, självbeherskningen svek henne för ett ögonblick oeh hon frågade helt sakta, utan nyfikenhet, öfver sin tjänarinnas axel:

»Erika . . . han är väl inte bokhållare?»

Erika svarade och grät, grät och svarade: »Jag vet inte hvad han är, han är bara pa väg hem fran Amerika, där han varit se'n elfte april sextiatta. Här ha de både ringt och tackat för honom . . . jag har haft sa lessamt, sa lessamt i nära tretti år!»FRED I KRIG.En stor sal i andra väningen af ett hus pä landet. Fönstren vätta ät parken.

Eftermiddagsbrasan haller pa att falla samman i den öppna, engelska kaminen. Inga lampor eller ljus åro tända. 1 den snabt tilltagande skymningen färgas snön och tränas rimfrost af ett svagt, gulviolett skimmer; längst borta, nere i väster, lvser horisonten blodröd ofvan skogstopparna.

»Ja, det är bra länge sen» — yttrar nagon af sällskapet. En af damerna ställerI KED] KKUi

kaffekoppen ifrån sig pa divansbordet — en sked faller klingande till golfvet.

»Ar du där, Lisa-lill? . . du skulle ha skyndat dig» det är mormoderns, fru Ingrids, lugna, behagliga röst från gung-stolen.

»Hvad tala ni om?» frågar en gammal herre.

»Jaså, du har sofvit, svåger», svarar samma behagliga röst med ett skämtsamt tonfall. Fru Ingrid slätar med vänstra handen det grasprängda, vagiga håret några ringar glimma i återskenet från brasan. Hon tillägger: »Det är fråga om den där

sommarn, då engelsmännen väntades till min hemstad, under kriget. Ja, tiden går . . hela fyra årtionden.»

Unge Harald, l.isa-lills bror, räknar genast halfhögt ut: »nu ha vi nittifem, fyra tior därifrån» . . . själfva subtraktionen sker i tysthet pa fingrarna.»Alldeles riktigt men detta var femti-fyra. Jag ntins siirskildt en gang ... i juni, eller var det i början af juli» mormodern böjer sig framåt och stöder tankfullt hakan mot handen: efter en paus bli alla de närvarande gladt öfverraskade af att höra hennes vackra, hjärtliga skratt.

»Nå?» .. . frågar en stämma ur mörkret. Den gamle herrn stiger langsamt upp frän sin plats, gar till kaminen, sticker in ett par vedträn och vänder sig mot sin svägerska. I lan har lagt händerna pä ryggen och betraktar henne med en särdeles diplomatisk min. lilden Hammar upp, och nagra gnistor spraka öfver gallret.

Hvad hon är intagande, fru Ingrid! 1 lon blickar muntert upp mot svågern, i det hon nickar: »Sesa, ga nu och sätt dig igen! Jag kom bara att tänka pa hur gamla vi blifvit.»»Det är da ingenting att skratta at, minsann» — han later lydigt sin langa, magra gestalt sjunka ihop i den toma fåtöljen i hennes närhet. Därifrån påminner han envist:

»Na, lat oss höra.»

Man märker af alt, huru afhallen hon är, fru Ingrid, och huru uppskattad af sin oingifning. Enhvar af sällskapet tror och hoppas, att när hon nästa gång bryter tystnaden, skall hon afge en förklaring. De tycka alla så om att höra henne tala, och hennes skratt är alldeles betagande. Det är någonting så förnämt öfver henne, där hon sitter i den gammaldags stolen, som gungar så ljudlöst spetsen af en liten sko underhaller farten.

Sa säger hon:

»Har man blifvit gammal, sa har man väl äfven varit ung. Ja, inte alla . . . menåtminstone vi två, >våger, ha varit mvcket unga. Jag kom nyss ihåg ett tillfälle, da vi voro det mer än vanligt.»

De, som sitta längst borta, tlytta sig sakta närmare, hvarför den gamla skyndar sig att förklara: »ni komma att känna er mycket besvikna af hvad jag berättar, det förbereder jag er på*

»Ser ni» hennes fina leende kan sparas

i tonfallet »en del af stadens herrskap,

d. v. s. nagra bekanta familjer, gjorde en dag en utfärd til! amvnningen, i båtar, för att se pa arbetet med jordvallarna, bakom hvilka försvaret skulle koncentreras. Både gamla och unga. Naturligtvis medföljde korgar och bleckaskar och dylikt provi-anteringen ansags mycket viktig. De flesta af herrarna hade rest i förväg. Tappert folk allesamman . . . inte sant, svåger?»

»Javisst, javisst »Det var en riktig, riktig sommardag. Vi begäfvo oss af strax efter middagen, för att bli borta öfver kvällsvarden. Solen lyste stor och gul högt ofvan grantopparna, strandsvalor borrade sig ifrigt in i sina hålbon i sluttningarna, och en svag susning förnams i den langa räckan af tät, böljande säf. Jag mins till och med att nägra kråkor llögo upp från en låg sandudde till höger, kretsade en stund tysta af och an i närheten, tils de beslutsamt slogo sig ned pa en vedtrafve mellan träna i skogsbrynet. Sa märklig tyktes mig den dagen. Jag bör kanske tillägga, att jag var sjutton är.»

»Och mycket vacker», interfolierar svågern. De öfriga småle en af herrarna ändrar ställning. Brasan lyser nu sont litligast.

»Vi stego i land, och stranden fyldes af mycken munterhet. Men mig föreföll alt sa underligt. I början hade jag ingen ro att sitta stilla, deltog inte i kokning ochIRED I KKIU.

annan nödtorft, utan vandrade förvånad omkring med vidöppna ögon. I en backsluttning stodo några granriskojor, där arbetsfolket tillbragt natten: utanför lågo rockar och ylletröjor kringspridda i gräset. Längre borta liflig värksamhet — jag medtog så mycket jag kunde i en enda blick: bruna, svettiga ansikten, krokiga ryggar, sandbårar, spadar och två bössor . . . tänk, hela två bössor. Och jag intalade mig själf, att fienden kunde väntas hvart ögonblick; de andra ropade att potätcrna kallnade. 1 hemlighet höll jag utkik mot fjärden, för att genast varsko, ifall någon kryssare visade sig. Men med skymningen, som föll på, sjönk der! krigiska stämningen, och när kvällen värkligen var inne och solen försvunnit långt borta i skogen, med ett dröjande, ljust godnatt öfver de låga, vida stränderna da erfor jag en bitterljuf känsla af sorg ... en stor, mäktig sorg, som sänkte sig ned öfver landet, mitt hela land. En

nisorg, -otti skulle frammana hjältar och hjältedåd, eftervärlden till undran och hänförelse. Jag till och med sade någonting dylikt, och vill bestämdt minnas, att tararna inte voro långt borta.»

Här gör fru Ingrid ett kort uppehåll, medan en af ungdomarna rör om brasan.

»Bredvid mig sutto två herrar, mycket olika hvarandra ...»

»Men bada lika förälskade» afbrottet kommer ur fåtöljen.

»Prat. Den ena sag hela tiden öfver-lägsen och satirisk ut. Han bet försmädligt sin ljusa mustasch och suckade: ack ja, här är godt om hjältevirke!»

Nu infaller Lisa-lills röst: »Var det

morfar?»

Alla skratta, fru Ingrid ler med.»Nej. det var inte morfar. Den andra däremot tog plötsligt min liand jag känner nästan ännu liur han trykte den . . . ja, ja. Ingen ovän, sade han, får ostraffadt beträda detta land, förr ska vart hjärtblod flyta rödt öfver hemmets trösklar. Just de orden. Och han gjorde en malande gest: öfver våra lik, mamsell Ingrid!»

Unge Ilarald är upprörd och förmår icke återhålla frågan: »Det var väl morfar, det?»

Den gamle herrn hostar. Fru Ingrid ler fortfarande, skakar hufvudct nekande och fortsätter:

»1 detsamma kom en tredje herre till oss, barhufvad, varm och andtruten. Han sökte en hink med svagdricka, som han påstod sig ha sett — han var sä törstig. Och när han druckit och pustade ut, med skum kvar i skägget, skrattade han godt och utbrast: prata inte skräp med mamsell Söt-och-sipp, utan kom och hjälp oss!-------------------Jag harefteråt tänkt, att de där tre . . . det är likasom typer af den tidens, och kanske all tids ungdom.»

»Ingalunda var det morfar, den tredje? .» undrar Lisa-lill.

Fru Ingrid svarar icke strax. Sedan säger hon vekt och långsamt:

»|o, det var morfar, Lisa lilla.-UNGA SYSKON.Klockan är half ett pä natten. Ur ett gafvelvindsrum, med fönstret vättande mot en bred portgäng, lyser ljus ofvan half-gardinerna ett svagt, nästan hemlighetsfullt ljus, synligt i en smal strimma snedt öfver planket och ned mellan senhöstlöfven af en stor lind. Utanför husets fasad sträcker sig chaussén i ett långt perspektiv af kisande lyktor. Det har regnat nyss; vattnet glittrar i rännstenar och spårvägsspär.

Rummet där uppe är mycket litet. Ett bord och tre stolar, en hvit byrå med spe-gel, en vägghvlla för böcker, ett tvättställ och en säng i sängen en fjortonars flicka. Lampskenet faller öfver högra skuldran, sparsamt lysande upp hvad hoken berättar:

»— Nu äro månskärans silfverhvita strålar hans enda vägvisare, men Franz von Herzklopfen fruktar hvarken faran eller döden. När han bundit sin apclkastade hingst vid ett trä i den djupaste skuggan, närmar han sig

försiktigt muren. Och hon, hans hjärtas dam med de djupa, sjögröna ögonen, gissar redan vid första tecknet...»

Hvad var det? Flickan har lyssnande satt sig upp: någon hade bestämdt kastat sand mot fönsterrutan? Eller kanske misstog hon sig ansiktet har emellertid starkare färg, af spänningen, när hon långsamt låter sig sjunka tillbaka mot kudden.

US»— gissar redan vid första tecknet

hvem det är, som kallar. Med håret utslaget, ett vågigt, guldgult här . . .»

Igen samma ljud. Hon springer ur sängen, skjuter nyfiket en Ilik af gardinen at sidan och tittar ut. Det dröjer en stund innan ögonen kunna urskilja någonting, och hon rycker till, när en näfve sand ånyo träffar mal. Åh, det är säkert bara bror I lerman!

I lon tar skyndsamt pä sig det nödvändigaste, till sist en sjal öfver axlarna. Trots mörkret, kommer hon snabt och säkert öfver den lilla vinden till trappan; smyger sig sedan vant och varligt ned, med handen pa ledstången. I tamburen ett famlande grepp efter regelnvckeln pa dess plats därpa en hviskande fråga:

»Det är ju du, IlermanV»

»Ja, ja . . . öppna sakta.»Systern prässar läpparna samman, när gångjärnen knarra, och låter utan anmärkning brodern passera. Han hänger upp sin våta palta — pappas käpp får en stöt, så att kryckan skrapande glider utmed väggen, men häjdas i fallet.

»Du är da en . . . tst, hvad tänker du pa, Herman!»

»Jag har fält nyckeln.»

»Naturligtvis.»

»Heddi . . . far jag komma upp till dig pä ett ryck?»

lin liten paus för öfverläggning.

»Nåja, kom . . . men låt mig gå förut.»

Brodern, den tvä är äldre af de båda, måste finna sig i att vänta utanför dörren, och då han sedan stiger in, ligger systern bekvämt i sängen, med händerna knäpta under nacken.I lan säger:

»Jasä ... ja, ja, du blir vacker, 1 leddi, bara du hinner.»

Detta är mycket klokt sagdt, men den andra låtsar icke höra det.

»Hvar har du varit nu igen? Tog du stöflarna af dig där nere?»

»Nej, men jag ska gå strax. Jag får väl inte röka här, eller hur?»

»Det låter du vackert bli med.»

»Du ska få en papyross, du också Heddi, om du vill.»

»Fy! Har inte pappa nekat dig?»

Ett innehållsrikt ögonkast kryddar svaret:

»Har han kanske inte nekat dig att ligga och läsa om nätterna? Tänk, om han viste att det är romaner du har väl boken under dynan, hva? Oeh klockan blir snart två.»

Nu är en öfverenskommelse i godo alls ieke osannolik.

IM»Det har varit gaskigt i kväll, ma du tro, Heddi.»

»Har det? Att ni ids med så'nt där, innan pappa lofvat!»

»Kors, hvad fröken är viktig! Naja, dä berättar jag ingenting.»

»Inte har jag bedt dig 0111 det.»

»Men nog skulle du ändå bra gärna höra lite . . ? Erik var med den här gången.»

»Hvar då?»

»Vi hade enskildt rum, förstår du.»

»På värdshus?»

»Naturligtvis. Erik ville besta lian får ju alltid så mveket fickpengar, han. Det har varit förbannadt roligt!»

»Herman du har säkert druckit bra mycket?»

»Anej . . . bara nagra glas, och jag tal mer än de andra, jag.»

»Att ni alls ids med det där!»

Menar du? Erik läste upp nagra nya verser — jag förstod nog at hvcm de skrifvits.-Läste han? . .» systern har höjt sig upp pa ena armbågen »kommer du ihåg någon?»

»Nej, men jag har en här i fickan.»

»Låt mig se! . .» hon räcker ifrigt ut handen.

»Inte förr än du lofvar mig en sak.»

»Hvilken dä? Ja, jag lofvar.»

Brodern gär pä ta fram till sängen. »Du far inte säga ett muck åt pappa om att jag gick ut efter kvällsvarden . . . inte ett muck, hör du ... i morgon. Jag ska vara tyst med ditt läsande i stället.»

»Ja, ja — du kan lita pä mig. Ge nu hit, Herman!»

»Godt — eftersom du lofvar? Då får du det här . . . den är till dig och för resten inte så illa . . . skrefs just innan vi gick därifrån» — han tar fram ett viket och skrynkligt halfark ur barmfickan. »Go-natt nu, jag går ner och röker i mitt rum.»

is»Dörren öppnas och stänges ljudlöst.

Systern skrufvar upp lantpvcken och lägger sig därpä riktigt bekvämt till rätta. Händerna darra en smula, när hon smeksamt framför sig på täcket slätar ut manuskriptet mot knät. Hon blundar ett ögonblick och ligger alldeles stilla så för hon papperet hastigt mot kinden, innan hon läser:

När natten mot jorden stjälper sitt lock, som är svart som sot, att lyda förbud ej hjälper, men hjälper att handla emot.

Jag känner ju hela terrängen oeh börjar bli gammal och van.

Jag känner min syster — i sängen hon slukar roman på roman.Jag känner dem alla och kan deni för länge se’n utantill.

Så latoni oss rymma på tandem, ifall enleveras du vill.

Jag lofvar och svär dig att lulla ditt blödande hjärta till ro.

Så låtom oss rulla och rulla och rulla, tils du säger: ptro!

För denna min dikt har du gifvit ett tysthetslöfte i pant, i hopp om att Erik skrifvit och nu är du glad, inte sant?

»Ah, vänta . . !»DEN GAMLA DAMEN.Jag hade gatt mig varm efter morgonbadet och sökte skugga i den lummiga lindallén längs en af Spree-kanalerna. På sanden omkring och framför mig dansade små, gyllene solreflexer, nedströdda genom löf-hvalfvet, som nästan skymde husraderna för min blick. Ofvan takkrön och torn blånade en djup, sommarklar himmel kring hvita, ulliga nioln.

Eftersom en bänk invid kajen stod obesatt, slog jag mig ned för att i allsköns lik-gihig förnöjsamhet betrakta de förbiglidande pramarna. En af dessa var fastgjord vid en ring i stenmuren, alldeles nedanför mig. Den var lastad med kol i hela sin längd, öppen, med smala sidogångar utmed relingarna. Masten låg nedfäld mot aktern, sträckande sig ända bort till det kullriga kajuttakct, hvarunder gömde sig två galler-stängda fönstergluggar, med en mörk, gapande dörr emellan sig. Ofvanför denna hängde ett hvitmåladt bräde, prydt med en förgyld stjärna, ett ortsnamn och en inskrift i svarta, gotiska typer.

Dammoln från den närbelägna lastagc-platsen, där kanalen vidgade sig, yrde stundom förbi mig under järnvägsbron. Da prasslade och skälfde träkronorna som i regnväder, och de små, gyllene solreflexerna i deras skugga dansade alt snabbare danser. Men lyftkranen, ett rundt, rörligt torn borta vid hamnens mynning, stötte ut kvalmiganga och hvisslade, sa att de stora, svettiga arbetshästarna oroligt stampade i stenläggningen, medan några halfnakna sjåare vaknade upp ur Frölistflcks-dvalan bredvid sina tömda ölkrus.

En reslig, gammal dam tog plats bredvid mig på bänken. Hon tilldrog sig genast min uppmärksamhet.

Klädningen, af ålderdomlig snitt, var helsvart; händerna höllo ett fång af blodröda näjlikor i famnen. Ett veckadt sorgflor omslöt hatten och skuggade pannan. Ansiktet var mycket litet, mycket regelbundet och mycket blekt, utan faror; håret grått och kort i nacken och vid tinningarna. Munnen ägde ett egendomligt, talande uttryck, oak-tadt den var sluten, nästan hopknipen, ögonen däremot saknade helt och hållet glans, samt voro alldeles ljusa. Jag haraldrig förr sett sadana ögon, åtminstone ieke hos en sydlänning. Var synförmågan borta? Ingalunda där fans blick i dem, men en obeskrifligt tom och ihålig blick. Och dock var den gamla damen utan tvifvel en kvinna ined bildning, en »fin dam».

Ombord pä pråmen hördes i detsamma en hund ge skall — ett omornadt, argsint skall, som om det gält att taga igen en försummelse. Men med ens slog den om i ett gnällande tjut jag blef varse min grannes öfverraskade min och huru hennes blick likasom fylde sig: »jaså, Flock, är du här? .. och med hvem?»

»Ach, Frau Josepha . . .» en groflämmad kvinna plirade mot solstrålarna och vinkade med handen, fyllande kajutdörren med sin stora, pussiga kropp. Sedan följde en läng räcka af obegripliga dialektord, gester ochdiftonger, småskratt, diftonger oeli gester. Ännu en gång och oupphörligt: »ach, Fran Joseplia, ach, Herr Gott» hunden stortjöt, skrapade med tassarna, gned nacken mot en skottkärra och kastade sig omkull »ach, Sie kunnen nicht dcnkcn . . . ach, Frau Josepha», gick kvinnan på med. Och hon ökade ifrigt och oafbrutet sin meddelsamhet, under det att den svartklädda damen inskränkte sig till några afmätta, vänliga ord. Till sist tyktes den sistnämda tröttna vid pratet, ty hon lutade sig hakat mot ryggstödet och slöt ögonen. Tankarna voro tydligen på annat häll. Att följa med ordllödct hade jag icke brytt mig om, det skulle dessutom kostat altför stor ansträngning, och dock intresserade mig bekantskapen mellan de båda. Jag ämnade just aflägsna mig, efter en flyktig bugning enligt tysk sed, då jag kvarhölls af en fråga, som dock ingalunda riktades till mig:

»Na, also ... ist dies Ihr Neffe?»Jag såg pa min granne. Hon skakade misslynt hufvudet: »nej, nej . . . seså, jag kommer igen i morgon, och då fä vi fortsätta» hon skyndade sig att bli samtalet kvitt. Men endast för att omedelbart därpå vända sig till mig med ett trohjärtadt, jag ville nästan säga gammaldags leende.

»Ar det inte besynnerligt med dessa människor . . . jag kan så väl förstå er förvåning, jag menar öfver vår konversation» yttrade hon likasom till förklaring eller inledning. »Jag, som ju likaledes är utlänning.»

»Likaledes?»

Leendet blef än mera uttrycksfullt: »Säkert viste jag det naturligtvis inte, men nu hör jag det strax af tonfallet. Ni är väl inte ledsen, eller hur? . . därför att jag begagnar mig af en gammal kvinnas rätt till att vara nyfiken?»llon granskade mig uppmärksamt, ehuru på samma gäng med ett grannlaga försök att göra det sa omärkligt som möjligt, och jag å min sida iakttog med undran, huru det började lefva och röra sig i de nyss så döda ögonen.

Hon fortfor:

»Jag har i tnanga ar vistats i närheten af Berlin — än här, än där, men alltid ä nagon mindre ort, där man likasom

försvinner ur sitt eget medvetande. Nåja . visserligen . . . andra lyckas bättre därmed i större samhällen. Endast emellanåt söker jag mig in i trängseln igen, såsom t. ex. i dag . . . och da blir man talträngd. Jag har varit bosatt i Alt-Ruppin, nordväst härifrån, just hos den där skepparhustrun, kan ni första och det ser värkligcn ut som 0111 hon vore fäst vid mig. Det är ju bra. Hunden heter Flock och är ett mycket klokt djur.»

ur.Oaktadt jag ingen anmärkning gjorde, instämde den gamla, eftersinnande: »Åja . . . javisst . . . det har ni rätt i». Hon tyktes med ens alldeles själsfrånvarande. I det hon stirrade rakt framför sig, likasom i början, trykte hon de röda blommorna ett par gånger sakta mot sina läppar.

En tämligen läng tystnad uppstod. Kvinnan nere i pråmen sågs lämna denna och i en flatbottnad båt staka sig öfver till andra kajen.

När jag ont en stund reste mig för att ändtligen gä, böjde sig min granne hastigt framåt, i det bon monologartadt och med vild, undertrykt passion yttrade:

»Nej, vänta ett ögonblick! . . vill ni inte vänta ett ögonblick? Ack, om världen kunde förändra sig, blifva rättvis och mindre grym, framför alt mindre grym! Och om alla krafter vore så jämt fördelade, att deninre och yttre jämvikten kunnat och kunde bibehållas. Huru lågsinnade och föraktliga ha vi inte blifvit af de mest motsatta orsaker! Och brott har dragit brott efter sig, men straffet . . straffet sviktar. Makten demoraliserar. Att ständigt vara svag och vanmäktig demoraliserar. Oeh att ständigt nödgas komma ihåg sin vanmakt, påminnas därom af obetydligheter, gör det onda endast värre. Min brorson, en tolfåring, frågade mig senast i går, hvarför jag alltid är så sorgbunden? Hvarför, ja? Därför att jag inte kan se lyckliga människor, nöjda, oberörda människor, som inbilla sig vara lyckliga och således äro det, utan att känna mig afundsjuk oeh hatfull, utan att känna den stora, förkrossande olyckan ännu djupare ... alt fortfarande, vid min ålder och med mina minnen ... så långe jag lefver. Oeh dock äro vi hundratusenden, som dela bördan. Hvarför jag är sorgbunden? Därför att jag blyges öfver vanmakten, olyckan . . .ja, öfver självfva blygseln. Min man är död, mina bröder äro döda, min son är död, men det betyder intet jag är polska. Vet ni hvad det betyder?»

Som om nagon plötslig misstanke skulle ha öfverfallit henne, häjdade hon sig själf med en ny fråga:

»Men hvarifrån är ni hemma?»

»För er ett obekant land, eller hur? . Finland.»

»Alt . . .» hon prässade till ytterlighet ihop sina läppar. Jag såg att hon småningom blef alt mera upprörd — en djup, inre rörelse, som oroligt höjde det insjunkna bröstet och gjorde andningen häftigare. Men därpå reste hon sig med ungdomlig spänstighet jag var fortsättningsvis stående afskilde brådskande, och dock nästan högtidligt, ett par, tre blommor från de öfriga och räkte mig dem . . . »se här ... de äro från en stor, vacker graf. . . men det ärsant, tag dem allesamman, ni har nog andra att dela med. Kan ni se inskriften ofvan nedgången där nere . . . jag menar ombord på pråmen . . . ack ja, de orden borde ristas ofvan all vår ingång och utgång: Gott mit uns! Och nu farväl, min herre!»HUNDRA METER FRIEDRICHSTRASSE.

GATUSCEN FRÅN BERLIN.Det är lördag, en het juli-lördag vid middagstid. Ett stycke framför mig, tecknande sig skarpt mot en gråblå himmel, ser jag Equitables guldsprängda kupol ser den från taket af en gungande omnibus, som på breda hjul långsamt rör sig framåt i det stickande solbaddet. Min granne har inslumrat, vaggar af och an, med paraplyn mellan knäna. I jämnhöjd med butikernas färggranna skyltar, dragas vi alt närmare hvirfveln människohvirfveln i det centrum för trafiken, som bildas af gatkorset utanförEquitables palats. Där träffar oss folkströmmen från Leipzigerstrasse fotgängare i sökande brådska, öfveralt fotgängare, både på afstånd och alldeles inpå hjulen. Framför oss förtonar Friedrichstrasse i ett blånande perspektiv, så långt ögat når. Ett militärkommando passerar. Några blomsterförsäl-jerskor ställa sig genast skyldrande i rad; jag ser deras hvita hucklen lysa mot fonden af en annonspelares röda plakat. Plötsligt skär en lokomotivhvissling genom luften, två hästar sträjka, och en tom möbelvaggon, stor som ett hus, skjutes på tvären in öfver spårvägsskenorna. De närmaste åkdonen hindra de efterföljande, kuskarna ropa, konduktörernas klockor ringa oafbrutet. Fina privatekipage, gula postvagnar, annonskärror, öllass, alla stanna — fyra dienstmän skrika sig hesa med att

utbjuda extrablad.

Måhända i följd af polisens ansträngningar, måhända af en tillfällighet, öppnarsig för en kort stund ett tomrum midt i det tätaste folkvimlet ingen vet huru och ingen vågar sig in på platsen. Endast en fet, svettig herre, tydligen öfvermåttan plågad af trängseln och värmen, ämnar gå öfver och tar några hastiga steg. men faller plötsligt omkull, halft baklänges, halft på sidan . . . den grå cylindern rullar ett par hvarf längs asfalten. Alla, som se det, stå orörliga kvar, förstå icke hvad som är på färde. Slutligen märkes en orolig rörelse bland mängden, fyra par händer sträcka sig fram och lyfta upp den fallne. Mannen är död.

Jag har böjt mig framåt, för att bättre kunna iakttaga bärarena och deras börda. Då skjuter ljudlöst en sällsam gestalt upp bredvid mig — en man i grå, åtsittande yllekostym och med grå filtskor på fötterna. Han har stannat på omnibustrappans öfversta steg, stannat i talareställning, stödd moträckvärket. Hufvudet är bart, håret faller i rika, gula lockar ned på axlarna. Det bleka och infallna ansiktet har ett uttryck af fanatism kring munnen

Hans hvita, seniga fingrar sluta sig krampaktigt kring järnledstången, och ögonen gnistra.

»I ären dårar, I människor! . .» ropar han med stark, vibrerande stämma. Den vinner gehör, underligt nog, fortplantar sig i alt vidare ljudvågor; de närmaste ansiktena vändas häpet uppåt mot den plats, hvarifrån ropet utgått.

»I ären dårar, I människor! Jorden är stor — Tyskland är stort men solen är större. Ja, solen! Förstån I ej än, att I lefven i strid med dess lagar, så följen den man, som de bära där borta. Bråd-döden väntar er! Det är naturen, som straffar sig själf det är solen, som hämnas!»Nu höres en myndig röst ge konduktören, vår konduktör, en befallning; alt trafikhinder är aflägsnadt, och omnibusen sätter sig åter i gång. Och lika ljudlöst, lika plötsligt, som han kommit, men långsamt och sorgmodigt, stiger den gråklädde ned utför vindeltrappan och gör ett raskt språng från fotsteget. Jag kan ännu länge urskilja hans bara hufvud och rika, gula lockar bland den omgifvande mängden.